

AVE MARIA

MAJ 1943

LETNIK 35

AVE MARIA

35. LETNIK

MAJ, ŠTEV.

Kaj je kje na straneh te številke?

Iz naselbin	str. 1
V premislek — A. Urankar	4
Besere o slovenski materi	4
Deklamacija — A. Urankar	5
O slov. materi — A. Urankar	6
Vinko mi je pisal — A. U.	7
Ne bom jokala — Mati	9
Otroka sem dala Bogu — Neka mati	10
Neznani materi — A. Urankar	12
Pametno pismo — vojak materi	13
Moj fant je v Afriki — P. Ambroži	14
Kdo, kaj, kako, zakaj? — A. U.	15
Marija Ti ga ...uvaj — duhovnik	19
Belo pismo mamici — A. Urankar	20
Kakor pelikan . . . — F. Finžgar	21
Daritev — F. Bevk	25
Kje so moja mamica — A. Urankar	26
Mati — M. Kmetova	26
Prizor, Zapovedi za moške	27
Zvodnik — Dr. I. Pregelj	28
Pogovor o Adami...u — spomin	28
Štiri strani za mlajše — P. C. Šircel	33

AVE MARIA

mesečnik za slovenske katoličane v Ameriki.

Izdajatelji:

FRANČISKANI V LEMONTU.

Naročnina velja \$2.50.

Naročnina Tvoja je dar v podporo ubožnejšim slovenskim fantom, ki se izobrazujejo za slov. duhovnike v lemontskem semenišču.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sv. mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Uredniški odbor lista:

REV. A. URANKAR,
urednik in upravnik

REV. C. SHIRCEL,
angleški del

BRAT ANTONIN SEGA,
potovalni zastopnik

ROBERT HOČEVAR,
pomočnik v upravi

Naslov vseh:

Ave Maria, P. O. B. 608,
Lemont, Ill.

Entered as second-class matter August 20, 1925, at the post office at Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on August 29, 1925.

Printed by
SERVICE PRINTERS
Lemont, Ill.

Iz Naselbin

• Zbolel je naš P. Kazimir Zakrajšek. Topot malo huje. Od prevelikega dela so mu živci odpovedali. Nahaja se v Leo House v New Yorku. Priporočamo ga v spomin vsem bravcem našega lista, pa tudi vsem duhovnim sobratom. Zasluži naše molitve, ker se je toliko trudil za naš narod doma in v izseljenstvu. Upamo, da mu Marija izprosi zdravje, da bo lahko ponesel po vojski naše pozdrave Njej in naši domovini.

• Prispel je v New York Rev. Franc Gabrovšek, da v svoji posebni službi jugoslovanske vlade pomaga proučavati povojne probleme. Gospod je preje bival v Londonu. Tudi naš list mu kliče: dobrodošli in mnogo uspeha pri narodnem delu.

• Kakor čujemo, odhaja v London naš dobri prijatelj G. Franc Snój, minister na razpoloženju. Spoznali smo gospoda ministra na njegovih poteh po Ameriki, kjer nam je z svojo ognjevitostjo besedo pojasnjeval težnje jugoslovanskega naroda in nas bodril za pomožno delo domovini v prid. V krogih našega naroda si je pridobil mnogo prijateljev z svojo iskrenostjo in pridnim delom za narod, kar vrzel bo nastala v naših vrstah. Imeti morajo že posebne name-

ne z njim sedaj, ko se odpira druga fronta v Evropi. Da bo mogel še več koristiti domovini, zato odhaja. Želimo mu srečen povratek v domovino, ko se meje odpro, upamo tudi, da bo najlepše tolmačil našo dobro voljo, dasi mu časih nismo šli na roko kot bi mu lahko.

• Da je Lojze Adamich bil izbran za posebnega pomočnika njujorškemu županu La Guardia, ko bo ta šel v posebni misiji v Evropo, že vemo. Čast, ki mu jo je dodelil predsednik, je tudi našemu narodu v ponos.

• Ameriška domovina se ogreva za Franca Lavšeta, clevelandskega župana, da bi bil imenovan za vojaškega guvernerja Jugoslavije, ko se bo začelo osvobodno delo Evrope. Lepo mesto, lepa čast. Ali bo potrebno, je pa drugo vprašanje.

Može kot je Franc Lavše kar tukaj potrebujemo, morda bolj, kot jih bodo potrebovali tam preko. Mi Amerikanci si časih Evropo kar preveč čudno predstavljamo. Ali mislimo, da bo Jugoslovanom, ali kateremu drugemu narodu prav, da jim glave pošiljamo. Kakor vidimo, sodeč po boju, ki ga vodijo, da še niso glav zgubili. Ravnotako smešno je govoriti o potrebi učiteljstva kot to časih naš Adamich povdarja. Narodi se bodo v teh ozirih preje izkopali iz zagate, kakor mislimo.

• Spominjam se govora patra Zakrajška, ki ga je imel ob slovesu četverih duhovnikov, ki so odhajali v

ameriško izseljenstvo. Dejal je, čez deset let ali več vam bomo pa mi poslali misijonarjev iz Amerike, da vas duhovno spreobrnejo. Besede je izrekel v šali, pa so bile skoraj besede preroka. Duhovnikov bodo morda bolj rabili narodi kot guvernerjev...

• Novomašniška žetev v letošnjem duhovniškem vinogradu je še dokaj obilna. Kar pet jih imamo letos. Calumetskega novoposvečenca Rev. J. Sterbentza smo zadnjič omenili. Dobili smo glas o četverih drugih novomašnikih. — Rev. Sebastian Soklič bo zapel novo mašo v Lorainu dne 16. maja. Novomašnik je član reda sv. Frančiška v Loretto, Penna. Isti dan bo zapel novo mašo Rev. Rudolf Maček, duhovnik iz brooklynske škofije in sicer pri sv. Cirilu v New Yorku; menda nedeljo zatem bo pel prvo glorio Rev. Karel Medic, član frančiškanske hiše v Lemontu. Novo mašo bo imel v šentštefanski cerkvi v Chicago, Ill. Peti novomašnik letošnji bo Rev. Warren Peternel iz Berwyna, Ill., tudi frančiškan. Prvo slovesno mašo bo imel 24. junija v cerkvi sv. Štefana v Chicago. Vsem novomašnikom našim: na mnoga leta v vinogradu Gospodovem.

• V objavo sem prejel:

Ker je še vedno opaziti razne nesporazume z ozirom na naloge in namene Slovenskega ameriškega narodnega sveta, se zdi izvrševalnemu odboru potrebno,

podati sledečo izjavo:

Naloga naša ni in ne more biti nič drugačna kot sklepi Slovenskega narodnega kongresa, iz katerega se je porodila ta organizacija. Predvsem je treba še enkrat naglasiti, da delamo začasno, ker si — kot je bilo na kongresu poudarjeno — ne lastimo nobenih pravic, ki gredo le narodu v domovini samemu. Ta narod poskuša govoriti, toda sovražna sila, ki ga davi, je prehuda in če ga v tej strašni krizi zapuste njegovi svobodni bratje, bi se lahko zgodilo, da ostane popolnoma zapuščen. Jasno je, da morejo njegovi zastopniki nastopati samo za to, za kar se narod sam bojuje tako, da ni nobenega dvoma o cilju. V mnogih podrobnostih imajo gotovo tudi tam različna mnenja; gotovo pa je, da hoče vse ljudstvo osvoboditev ne le od tistih trinogov, ki so ga podjarmili odkar so sovražne tolpe pregazile njegovo zemljo, ampak tudi od onih, ki so že pred izbruhom sedanje vojne skušali z najbrutalnejšimi sredstvi iztrebiti slovenski narod. Vsi Slovenci hočejo zedinjeno Slovenijo, da bodo rešeni naši Primorci, Korošci, Štajerci in Prekmurci in da bo narod mogel naposled razviti svoje kulturno življenje. To vemo, zato lahko smatramo to tudi za svojo nalogo.

Zedinjene Slovenije ne bo Slovincem nihče prinesel na krožniku. Nasprotno: sovražnikov ima mnogo več kot prijateljev in še med temi je mnogo zelo mlačnih. Zato je to delo tako potreb-

no, da ga nič ne bi smelo motiti.

Dalje tudi vemo, da hoče ljudstvo v stari domovini Jugoslavijo, kajti če bi dali Sloveniji takozvano popolno neodvisnost, bi bila v večni nevarnosti, da jo pogoltne kakšna "centralno evropska" sila, ki ne bi bila bistveno nič drugega kot stara habsburška Avstrija. Toda nešteti dokazi nas prepričujejo, da zahteva narod drugačno Jugoslavijo in naj se ideje o podrobnostih ureditve kolikor koli razlikujejo, gotovo je to, da hoče narod toliko avtonomije, kolikor je more skupnost prenesti, kar pomeni federativno Jugoslavijo in da prav tako odločno zahteva demokracijo in garancijo zanjo. Nihče noče diktature, ne tuje, ne domače, razen tistih, ki bi sami radi bili diktatorji, ali pa vsaj diktatorčki.

Kakor naše narodno edinstvo, tako ima tudi demokracija močne sovražnike in sicer ne samo v osiščenem taboru. Kdor ima odprte oči, ne more prezreti, kako skuša reakcija preprečiti uresničenje glavnega cilja v tej vojni in spraviti svet nazaj na točko, kjer je bilo ljudstvo le štafaža najsebičnejšim interesom. A če je demokracija potrebna vsem, je za male narode tako neizogiben pogoj, da brez njega ne morejo živeti. Ker pa demokracija še davno ni varna, je tem važnejša naloga tistih, ki jo hočejo priboriti. V ta namen je treba iskati zaveznikov, ki imajo enake cilje. V prvi vrsti je kongres naložil izvrševalnemu odboru, da naj po

možnosti posreduje med Srbi in Hrvati za sporazum, ki je obema enako potreben. Pa so tudi druge organizacije v deželi, ki imajo široko obzorje in se bore za demokratiziranje vsega sveta; in resnično, le če postane ves svet demokratičen, bo demokracija posameznih delov, torej tudi našega naroda varna vsake avtokracije.

Naloga SANS je, pripraviti tla za doseg te ciljev. A kadar bodo nacisti in fašisti pregnani s slovenskih tal in bo narod v domovini odrešen te more, mora SANS stopiti v ozadje in prepustiti ondodnemu narodu, da si sam uredi svoj dom.

Če so med posameznimi bojnimi skupinami v Sloveniji nasprotja, je to pač obžalovanja vredno, toda naša naloga ni, da bi se postavljali za sodnike.

Izvrševalni odbor globoko obžaluje razne poizkuse, da bi se razvneli skrajno nevarni spori zaradi oblik odpora v stari domovini, ker se s tem postavlja vsa bodočnost slovenskega naroda na kocko.

Izvrševalni odbor je dovršil priprave za zgradbo organizacije in v kratkem dobe naša društva in ustanove vabila in navodila za snovanje krajevnih organizacij, brez katerih ni mogoče pričakovati uspeha. Izvrševalni odbor apelira tudi tem potom na vse, katerim je rešitev in boljša bodočnost naroda pri srcu, da se odzovejo temu vabilu.

AVE MARIA

Majnik, 1943—

—Letnik XXXV

Naša slovenska mati

V PREMISLEK

Aleksander Urankar

NA materin dan, ko bo posvetila vsa Amerika svoje misli spominu največje in najdobrotljivejše dobrotnice človeške družbe, matere, stoji tudi pred teboj kot oster sodnik vprašanje: Ali nosiš v svojem srcu spomin na ono ljubljeno bitje, ki ti je življenje dalo?

Živo si moraš vtisniti v dušo: Ni plemenitejšega in lepšega na vsem svetu od matere; vse, kar je dobro in plemenito, je vključeno v ime mater. Komurkoli še mati živi, vprašaj se, ali je njena beseda pravec vsemu mojemu življenju, ali je njeno veselje moje veselje, njeno trpljenje moje trpljenje, njena skrb moja skrb, njeno upanje moj življenjski namen?

Morda je tvoja mati žalostna in ji srce krvavi iz ran, ki jih je tvoja neubogljivost usekala, morda je vsa uklo-njena od skrbi za izgubljenega sina, izgubljeno hčerko, in je ni srečne ure, da bi se ji sin vrgel v naročje z izgubljenim Avguštinom vred in bi vzkliknil, o mati, življenje ti dolgujem, naravno in nadnaravno, kakor si me rodila zemlji, si me rodila Bogu . . .

Kaj če ni vsa osamljena, osamljena ona, ki je bila časih vsa zaverovana v solnčno mladost svojega otroka; sedaj ji ta otrok ne vrača vseh teh sanj niti ne z enim samim obiskom, ne privoščiči ji deset trenutkov, da bi pokramljala o vsem lepem, kakor nekdanj . . .

Kaj, če ni vsa uboga, kaj če ne strada, zmrzuje, pa zastonj pričakuje toplega koticčka v stanovanju sinovem, zastonj si obeta dneva, ko se bo razklenila vsaj ena roka otroka in bo dala materi sreče in blagoslova, vsaj za dve oveneli materine dlani . . .

Vest si izprašaj glede velike ljubezni, ki je sijala iz materinih oči, ki je kipela iz materinega srca. Komurkoli še mati živi . . .

In komur je mati umrla, naj gre onih tisoč korakov, ali pa pet tisoč milj naj gre v duhu tja na slovensko zemljo, kjer pod gomilo draga mamica spi. Morda ne bo več našel kraja, tako je preraščen. Preraščen grob, preraščen spomin na rajnico. Pa ko bi Bog dal svojo sveto moč tej rajnici, da bi mogla govoriti iz groba, o kaj bi ti govorila! O ljudje, ko bi Bog dal na materin dan vsem pokojnim mamiciam, da povedo še eno besedo, besedo iz duše vsem svojim dragim, ali bi bila ta beseda žalosti ali veselja polna? Kolikim bi morda bila žalostna . . .

. . . Dneve in noči sem premolila, ves svoj blagoslov sem izlila nad svojim detetom, dete se me ne spominja več; vsak utrip življenja njegovega je bil odmerjen in tehtan v mojem srcu in v mojih skrbeh, danes zvem in

Slovenske besede o slovenski materi

● V materinem smrtnem izrazu sem našel spoznanje.

I. Cankar.

● Nikdar se me niso doteknile očetove ustnice . . . Nikoli nisem videl očeta, da bi poljubil mater . . . Ali je čudo, da tudi otroka nista bila deležna poljubov materinih? . . . Za zadnje slovo pa sem se sklonil nad njeno čelo, po katerem je trepetala rahla zarja umirajočega življenja . . .

Obstopili smo v tihi noči njen mrtvaški oder. Oče je stopil do nje, ki je sanjala sredi sveč in rož, vsa pokojna, smehljajoča se: "Kako si lepa, Rezica!" (Nikdar je ni prej tako mehko nagovoril.) Prijel jo je za roko. "Z Bogom, nevestica! Kmalu pridem za teboj!" In v tem hipu ni bilo ne solze ne bridkosti v nas. Takrat mi je bilo šele razodeto, kako velika je bila njuna ljubezen, kako močna njuna vera.

F. S. Finžgar.

● A so spet, katerih življenje je sama ljubezen do matere, molitev za mater. Pesem, čudovito lepa, jim je slednja misel na mater; biser, čistejši nego najlepši v kroni kraljevi, jim je hvaležen spomin na mater . . .

Ksaver Meško.

● Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštuje-mo! Podobna si muli, ki ogar-rana in odgrnjena vozari po andaluškem skalovju! Pridna si pri delu, vedno si v skr-

vem, da je ta sin prodal vse te življenjske utripe tujim deklam grdega življenja, roke sem razpela na križ družinskih težav, zato, da bi bilo dobro njemu, ki bo živel z mojim življenjem naprej, ne ene rože ne prinese na grob, ali da bi vsaj prinesel rožo molitve, da bi bilo dobro meni. Kolikokrat sem mu čelce prekrižala, da bi varno hodil, sklepal mu roke in mu kazala v zvezde, češ, tam gori je

DEKLAMACIJA ZA DAN MATER

**Ljubezni je spominski dan
napočil, ljuba naša mati,
odkar zadela nase križ
si materinstva svojega in hkrati
lepoto in življenje dala
le za preubogega otroka . . .
Kjerkoli hodil, kjer sem bil,
bila z menoj je Tvoja roka.
Vodila si življenja pot,
z ljubavjo srca jo rosila,
vse moje dni si blagoslov
v te moje ure od Boga sprosila.**

**Da bi ne bil mi v duši svet
spomin na Tebe, mila mati?
Noben ni mogel več kot Ti
le zame žrtev darovati.**

**Bog sprimi Te, Bog živi Te
in mnogo let Te nam ohrani.
Ker Tvoj spomin nam zdravje je
in olje tisočeri rani.**

**Še dolgo naj ožarja nas
luč svetla Tvojega očesa,
dokler za goro ne odpre
Bog vsemogočni Ti nebesa.**

zapisano tvoje ime; danes je zapisal svoje ime v pesek sveta; ves sklonjen je in nič več ne dvigne glave k nebeskim željam. O ko bi Bog dal moč vsem pokojnim materam, da povedo še enkrat svojo besedo, ali bi bila ta beseda tvoje matere radosti ali žalosti polna? Odgovori človek.

“Otrokovo življenje brez ljubezni materine je kakor

beh, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož ne znošil preveč v pivnice, da bi se otroci ne spridili. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina ostala skupaj! Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slami in pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otroku ostane.

Dr. I. Tavčar.

• Ženska moč v rodbini je brezmejnja; materin um in vpliv delata čudeže; žena ozdravlja bolnike, prestvarja trde značaje v čuteče in premehke v junaške; žena oživlja lene, pretvarja malodušne v delavne in marljive.

P. Pajk.

• Izmerile so se globočine morja, izmerile visočine gora; kdo pa pride kdaj do dna skrivnostim materinega srca.

J. Stritar.

• Težka je Tvoja pot, Gospod. Tako izlahka se je bilo pričelo, pa je koj legel mrak na ozke stezice. Žarek ljubezni — kako je izginil, komaj da sem dehnila! Radost matere — otroci, kako brž se je zavila v trpljenje. Kako se prepregla čez in čez s solzami prečutih, neskončnih noči, s skrbmi, z dnevi težkega dela. Vse lepote so se zasušile mislim na kruh za šestero želodčkov in na bodočnost vseh teh, ki so izrastli iz mene. Redke so postale besede, pogled se je splašil, sključil hrbet, ki je čakal na udarce.

M. Kmet.

maj brez solnca . . . O mati! Tvoja duša je brez madeža kakor solnce na poletnem polju. O mati, otrok svojih otrok! V učenosti ni ljubezni, ti pa si ljubezen sama, že tvoj smehljaj je paradiz. O podoba materina, lepota in blagost, kakor je nikoli in nikjer nisem videl in ki jo bodo živo ugledale šele moje umirajoče oči . . .”

Povejte, ali je ta beseda slovenskega pisatelja (Iv. Cankarja) resnična? O resnična je. In še bolj resnična je beseda našega svetnika Slomška:

“Materin nauk je mladeniču jutranja zarja, njen bogoljuben zgled mu je vse žive dni lepa bela luč, materin spomin spremlja človeka prav po angelsko na vseh potih. Blagor sinu, ki dobrega očeta ima, dvakrat blagor njemu, ki dobro krščansko mater ima.”

Na materin dan na kolena vsi in vsak in Bogu se zahvali za to veliko milost, da ti je dal dobro katoliško mater — angelja variha tvoje duše, angelja stražarja tvoji veri in poštenosti, angelja-serafina, ki se je izživljal samo tvoji ljubezni in tvojemu dobru, tvojemu blagru. — O, ali je čudo, da ga ni naroda, naj bo še tako barbarski in divji, naroda, ki bi ne imel spoštovanja do svojih mater! O, ali je čudo, da se ves svet spominja velike požrtvovalne ljubezni in tej ljubezni zažiga kadila: mi katoličani se združimo z drugimi danes v sveti misli na mater in prednjačimo drugim v sveti molitvi za mater. Zakaj nam mora biti mati še vse več, ker je nam tudi več, kar je drugim.

Tam v Kanadi živi mati, ki je poslala sina na francosko bojišče. Sin se ni več vrnil. Mati je žalovala, a ne dolgo. Napisala je pismo v oni kraj, kjer je sin pokopan, pismo z veliko in edino željo: zasadite na grob edinca pšenični klas. In ko bo klas dozorel, pošljite mi njegovega zrna, da je bom zmlela v moko. Duhovnik moj bo spekel hostijo iz te moke, posvetil hostijo in tako bom po Gospodu Bogu v obhajilu združena s sinom. Sveta hostija iz pšenice, zrasle na grobu mojega sina.

Kaj ni v tej kanadski materi podoba naše matere? Bogu nas je rodila, o Bogu nas učila, nas z Bogom združila: le njej naš spomin na materin dan.

• Iz grude, ki so jo posvetile srage Vašega trudnega znoja, mi brste, klijo in cveto poganjki misli in vse delavnosti moje; in če kdaj znam kako pohlevno misel svojo povedati z Vašimi besedami, o najboljša učiteljica, ljuba mati moja, vem, da mi cvetoči poganjki rode najbolj plemeniti sad, znaneč rojstvo iz Vas in življenje za Vas, o mati . . .

I. Zorec.

• Venec vseh ženskih čustev, ki diči tudi čelo najrevnejše ženske, je čustvo materinske ljubezni. Plemenitost ženskega značaja, globokost njenih čustev, nesebičnost njenega srca se pri njej najbolj pokazuje v ljubezni do njenih otrok.

P. Pajk.

• Žena je kot sveča, ki gori za druge, dokler ne izgori. Njeno vrednost cenimo šele, ko izgori.

Dr. J. Krek.

• Ljubezen enega edinega vdanega srca premaga vse in zaceli vse rane, ker je močnejša nego ves svet. Najmočnejša pa je ljubezen materina.

Ks. Meško.

O SLOVENSKI MATERI

A. Urankar

ČASIH je lušno b'lo,
zdaj nam ni več tako.

časih hodili smo k mamicam v vas,
zdaj pa prihaja nam grozni glas:

Mamice ljube z domov nam podijo,
matere zlate nam tujci morijo . . .

Kako bi ne bili žalostni?
Le kam bomo zdaj po tolažbo šli?

VINKO MI JE PISAL ...

PISMA njegovega sem bil vesel, ker je bil prvi vojak, ki se me je spomnil. Drugi prejemajo nebroj teh pisem, pa sem bil kar užaloščen, da morem biti toliko tuj in nisem mogel v dneh svojega pastirovanja prodreti komu toliko v srce, da bi se me usmilil z vrstico in pozdravom. Lahko bi bil sam razpredel dve, tri nitke in ujel vojaškega dopisovavca, ker se nam tako patriotično zdi, če moremo koga navduševati za domovinsko delo in domovinsko žrtev, pa nisem hotel iz gole sebičnosti in samosvoje misli: bom videl, če se me kateri spomni.

Vinko mi je pisal, davi sem prejel bel listič.

Listič z drobnimi besedami popisan.

Besede drobne tako-le govore:

Ali se me spominjate, majckenega fantka, ki je pred sedemnajstimi leti plezal po vašem naročju, danes sem fant-vojak, ki ga je domovina poklicala, da ji brani pravice življenja in svobode.

Mnogo vode je preteklo v teh letih, odkar sva se videla. Vaš obraz mi je še vedno v spominu, bogve, če bi mene spoznali, ako bi se kje srečala.

Obrazi se spremene, da, toda srce ostane staro, ker je košček materinega srca. Poznali ste dobro mojo mater, časih ste rekli: da sem materin fant. Povem Vam, še danes sem materin fant, dasi sem dozorel v vojaka, ki mora sam brez mame po svetu.

In zato Vam pišem, ker sem v spominu na mater našel tudi Vaš obraz. Kako je čudno, ko je človek od doma, šele spozna, kolika dobrota mu je mati in s podobo materino mu vstane v duši vse, kar je v zvezi z materjo. Kako je bila časih srečna, ko nas je peljala v Vašo cerkev, da sliši domačo pesem. Takrat mi je bila ta beseda, ta pesem kar tuja, danes mi je pa kar bolj sveta, ker vidim, da sem iz te materine sreče zajemal tudi jaz lepoto in srečo ...

Mamica je danes sama, samo solze so ji svetle tovarišice in žalostne misli, da je njen sin šel po svetu, bogve kedaj se povrne njen Vinko.

Mamica je danes sama, ali ji nebi hoteli

**Materin ponos v
vojaški suknji.**

Vi, duhovni oče, poslati drobno pisemce z besedo tolažbe. Mamice so kar uboge, ker prevečkrat nimajo, da bi se kam oprle v svoji žalosti. Oče je bolj krepke narave, lažje prenese, težje tolaži. Vi duhovniki ste bližje našim domovom, našim mamicam danes, bližje kot bi mislili. Zato Vas prosim, da se spomnite z drobnim pisemcem moje matere in ji poveste, da je Vinko res vesel, da je ves zdrav, da misli nanjo in moli k Bogu, da bi se še kedaj srečno sešli...

Tako nekako se je pismo glasilo. Oblekel sem njegove misli samo v lepše sestavke, smisel pisma je pa ves tak kot o njem moje besede govore.

**Še najmlajši je
soldat—najrajši**

Ko sem pismo prebral, sem takoj sklenil, da ne samo v navadnem pismu ji bom pisal. v tiskani besedi jo bom pozdravil. V tiskani zato, ker naj ne bo namenjena le Vinkovi mamici, temveč vsem materam, ki jih je danes legijon tudi med našimi slovenskimi naseljenci, legijon skrbečih in trpečih duš, ki z očmi romajo po vseh ameriških kasarnah in kempah in iščejo nje, ki so se jim iztrgali iz naročja in se vrgli v bojni metež, ki s trepetajočo roko pišejo svojim duhovnikom in skrbeče iščejo samo enega odgovora: ali se bo povrnil, ali ga nikoli več ne bo.

Vinko mi je sprožil misel: zakaj bi Ave Marija ne posvetila majniško številko vsem našim materam.

Velika in globoka kot morje je sedaj nji-

hova bridkost, vsaka beseda, pa magari jih bo tisoč ne bo dovolj zalegla, da bi odmerila vse, kar mora prestatati materino srce v teh dneh.

Srce naših mater, ki se jim odtrgava košček za koščkom v tuji svet. Nekaterim srcem kar po pet, šest in več koščkov.

Vsak otrok je košček materinega srca.

Kakor je Vinko velik košček srca svoje matere.

Z njegovim pismom se mi je kar odprlo, kot da bi bil stopil v veliko hišo trpečih bitij, ki hočejo tolažbe in bodrilne besede.

V tej hiši najdem sedaj tudi srca mater begunk po vsem svetu, ki so morali pod udarci biča v tuji svet, srca mater trpink, ki so jim otročičke ukradli in morda celo pomorili, srca mater vseh različnih dežel, ki gladu in koprnenja umirajo in čakajo dneva vstajenja in zmage.

Da, vsak materin dan je v teh dneh vigilijski velikega praznika, ko bo spet zadonel spev miru in zastopnosti in ljubezni po vsem svetu.

When the lights will go on again all over
world,
when the ships will sail again all over
world.

Z žrtvami naših vojakov gre v vrsti tiho trpljenje naših mater. Te lučke po svetu bo tudi roka materina pomagala prižgati, roka, ki se danes preseče dviga k Bogu za pomoč, te ladje bo zazibalo v novo življenje srce naših mater.

Materine roke so kakor jadra, materino srce je kakor jambor in sidro . . . Sam Bog nam je ta jadra, ta jambor, to sidro dal.

Ni srečen, kdor veliko ima, ampak srečen je, kdor malo potrebuje.

Boga se bati, greha se varovati, pa dobro storiti, je zadosti modrosti za časno srečo in večno zveličanje.

Bogaboječa družina je božji dar, hudobna pa hiši prokletje.

NE BOM JOKALA . . .

Mati mornarja
v "Extension" Magazine

V DELU za zmago gre prvo mesto moškim, res je, toda mati te moške pokonci drži. Ko gre za življenje sinovo, ali bi hotela, da bi moj sin radi mojih žalostnih pisem dejal: "Mati noče, da se mi kaj zgodi, gledati moram, da se mi nič ne zgodi, zato bom vedno zadaj stal in ne bom nič napravil, kar bi me v nevarnost postavljalo. Vem, kaka je bila, ko sem odhajal in kako se boji za moje življenje."

Junaška mati rodi junaškega sina. Cmerava mati rodi solzavega sina.

Ali smem jokati, ko me noben ne vidi? Zakaj ne? Toda če boš pol svojega časa potratila v solzah, bodo kmalu drugi zvedeli o tvojih izjokanih očeh, ne bo dolgo, da bo vedel tvoj sin: mati samo joka. Kakšen nesrečen sestanek je bil oni dan med materjo in sinom. Samo nekaj ur dopusta je imel. Mesto, da bi imela par veselih ur med seboj, je mati jokala, ko je prišel, jokala tri ure, ko je bil pri njej in jokala, ko je odhajal. Vojak je prišel po moč in korajžo, dobil je le solze, ali more žeti kaj drugega kot solzavost, mesto junaštva in vojaškega zanosa . . . ?

Treba se premagati in zatreti v sebi slabost človeka. Nobena reč fanta tako ne oslabi duhovno in duševno kot prevelika žalost matere.

Nikoli ne bom pozabila, kako je bilo z menoj, ko sem se poslavljala od svojega prvenca. Šla sem z njim k zdravniku, šla sem z njim na nabor, šla sem z njim na vlak, ko je odhajal v kasarno. Ko je vlak odhajal, se mi je zdelo, kot bi bil vlak od mojega srca odtrgal največji kos, a jokala nisem. Sama sem bila, mož je moral delati. Takoj, ko je vlak odpihal, sem šla v kino, da pozabim trenutno čustvenost, potem sem šla na stanovanje, kjer sem napisala pisma sorodnikom in prijateljem, dokler nisem postala trudna in sem šla spat. Drugi dan sem šla domov 150 milj daleč. Mislila sem na sina, da, toda jokala nisem, ker nisem

hotela jokati. Tudi materino srce se mora premagati, saj smo vajene ali bi morale biti vajene premagovanja.

Prvič je sin šel po svetu. Dvakrat huje bi mi lahko bilo.

Ko sem prišla domov, sem se spravila zopet na svoja domača opravila v trdni misli, da hočem sedaj še bolj samo sebe zakopati v svoje delo, ker nočem, da bi mi hotel sin hoditi v žalost. Domači opravki so najboljša medicina za preveliko skrbljivost. Če bi bila sedla, bi bila začela premišljevat i o sinu, oči bi se mi bile odprle v jok. Tega nisem hotela.

Prva dva tedna je bilo najhuje. Od treh v jutru se mi hotelo več spati, takrat je skrb začela trkati na srce in vrata, pa sem vstala in začela opravljati opravila, ki bi jih drugače bila opravila veliko pozneje. Čudila sem se sama sebi, koliko sem v tistih urah zgotovila, kar bi preje ne bila v celem dnevu opravila. Obenem sem podila skrbi iz srca, kar je bilo za moje telesno in duševno zdravje dvakrat bolje.

Bila sem v mestu oni dan, srečala sem ženo, ki mi pravi: Moj sin je bil prestavljen v drugi kraj, sestati sem se hotela s komurkoli, da mi nebi skrb sinove premeštitve hodila po glavi, govoriti hočem s komurkoli, v družbi lažje pozabim. — Dejala sem pi sebi: Pometna mati. Tudi jaz hočem sedaj iskati družbe, da bom lažje pozabila na prazni dom, kjer ni sina več in je vse tako samotno. Iskala si bom seveda družbo, kjer ne bom našla mile Jerice, ki bi me še bolj užalostila. Takih Jeric se hočem skrbno ogibati . . .

Pišem sleherni dan svojemu sinu, toda ne enkrat mu ne omenim, da sem kaj žalostna. Hočem, da bo moje pismo samo veselje zanj. Pismo bo kakor moj obisk. Kadar obiskujem, se vendar ne jokam. Toliko manj, kadar svojega dragega sina obiščem. Tudi njemu bo vsako moje pismo kakor žarek sonca, ne pa kaplja za kapljo solzave vode, v kateri bi lahko nazadnje utonil. Napisala mu bom vse dobre novice, ki jih zvem o vseh njegovih prijateljih, kdo se je poročil, kdo je šel na nabor, kdo je odšel na fronto, ne bom mu pa seveda povedala,

da je oni dan Mrs. Newman umrla od žalosti, ko je zvedela, da ji je padel sin.

S pismi mu bom seveda poslala tudi darove. Vse, kar more rabiti in povžiti. Spekla mu bom, kar je doma najraje jedel. Kupila mu bom sladkorčke, ki jih je časih še proti moji volji preveč pojedel. Tako bo vsak moj dar košček srca in bo teh darov bolj vesel, kakor če bi mu s solzami napačeno pismo pošiljala.

Dejala mi je snoči soseda: tebi je lahko nositi ta križ, ker si bolj močne narave, moji živci pa tega ne puste. Revica ne ve, da ima bolne živce vsaka mati, samo razlika je med mnogimi, eni jih kažejo, drugi jih ne. Kaj mi le pomaga, če jih drugim kažem, le še bolj samo sebe oškodujem, ne pomaga mi pa radi živcev noben, če si jih sama ne bom na telesni žici držala.

Vzгляд mi bo predsednik Združenih držav. Zgubil je mater, pa o njegovi žalosti nič ne zvemo, ker je preveč zaskrbljen z usodo države. Videli smo ga v gledališčih, s črnim trakom na roki in z globokimi gubami v licih. Nikdar mi ne zgine ta podoba njegova spred oči.

Še druge misli mi neizmerno pomagajo, da pozabljam na svojo žalost nad izgubo sina: Pravim si: Vojaščina je najboljša stvar za sinovo zdravje, za njegovo telesno in duševno izobrazbo, videl bo svet, noben drugi mu ne bo v življenju mogel dati toliko življenskega izkustva, kot ga bo sedaj prejel.

Sicer bi pa morala preje ali sleje porezati vezi, ki so ga name vezale, saj ga nisem sebi rodila, vedeti sem morala vse dni, da sem ga vzgajala, da ga drugim dam.

Da, me matere vojakov bomo bolj srečne, če nič v bodočnost ne gledamo. Živimo iz dneva v dan, skrbimo za ognjišče, ki nam je bilo od Previdnosti božje izročene, da bo ostalo tako toplo in prijazno kot je bilo, da ko se povrne sin, najde isto materino srce kot ga je pustil, isto domačo prijetnost.

Saj to hoče tudi sam, da najde celo in zdravo mater, ne pa od žalosti in skrbi strto starko.

OTROKA SEM DALA BOGU

Piše mati

v "Mission Helpers Review"

ATA in jaz sva sama nocoj. Ko mi uhaja oko po hiši, vem, da morejo le spominiti biti nocoj moji tovariši, zakaj atova siva glava že sniva na zofi . . .

Naša hiša je nekam tuje skrivnostna nocoj.

Ta dva ne bota vedela, kaj je vojska. — Upamo in pravimo.

Kje je cepetanje drobnih nožic, kje so mladi glasovi malčkov? Kako so bili dražestni moji ljubčki.

Jakec, Micka, Rezika, Ančka in Patrick. Kar čez noč so zrasli v može in žene.

Kar zavedala se nisem, da jih je nedostalo, dokler ni včeraj zadnji moj otrok, Patricij zdrhtel v moj objem za "zbogom". Šel je na vojsko. Ko so njegove zadnje stopinje poljubile prag in se je ohladil na mojih ustnih njegov zadnji poljub, sem mahoma čutila, kako se neskončna osamelost kradoma krade čez vse moje bitje in me drži v svojih hladnih rokah. Tako pride za vsako mater ta ura, sem mislila.

A vendar, tuje, kakor se mi zdi, trdno sem prepričana, da mi je med vsemi, ki so odšli, najbližja Marija, ob njenem slovesu sem bila tako žalostna, neskončno žalostna.

Vem, da v neki drobni kapelici, daleč, daleč od tukaj, kleči ta moj otrok, ki ga je Bog od mene vzel in prosi za vse, ki jih je za seboj pustila. Ta njena molitev nas je tako tesno združila, vse, vse, kar nas je bilo v družini, da čutim, kakor da jo danes vse vse bolj poznam kot sem jo poznala takrat, ko je po hiši skovikala, pela in plesala.

Jack je prvi odšel. Graduiral je na medicinski šoli in šel je na jug za svojim poklicem.

Prišla je Rezika z sramežljivo novico, da bi jo rad sosedov imel za ženo, šla je.

Naravno, da sem se na Marijo naslonila.

Pa je prišel vihar. Lepo noč kot strela iz jasnega neba pade sama in njena prošnja predme:

Mama, hotela sem že dolgo, da bi postala redovnica, pusti me, da vstopim 8. decembra.

Pustim jo naj od sebe. Tako sem bila osupljena, da nisem mogla do besede.

Da ji je taka misel prišla v glavo. Kedaj, kje, kako? V kateri red da bi šla? Nikdar nisem slišala o tem misijonskih pomočnicah. Zakaj bi šla tako daleč? Sestre v naši šoli bi bile dobre zanjo. V plohi solza sem se znašla z zadnjim vprašanjem pred dekletom:

“Pa menda ne misliš resno, Marija, moja ljuba hčerka.”

Samo poljubila me je in se smehljala: “Daj, mamica, bodi dobra in se nasmejčkaj; boš videla, da boš vesela.”

Ni še zmagala. Kar jezil me je atov ponos. Ti možje, samo za čast jim je. Kar postavljaj se je: redovnico bomo imeli v hiši. Nima srca. Kaj ne vidi, da se meni žitljenje trga . . .

In zgodilo se je. Osmega decembra je bila sprejeta. Nisem šla k sprejemu, da bi videla Marijo postati nevesto Kristusovo.

Šele smrt drage Anice me je pripeljala nazaj h hčerki Mariji.

Kar naenkrat je dobila vnetje slepiča moja Anica. V 24 urah je odhitela v nebo, zadnja moja hčerkica. Takrat sem iskala

tolažbe. Jack je bil daleč, Terezija je bila sama zaposlena z svojimi malčki, Pat je bil še tako majhen, mož te kar ne razume, kadar je velika žalost v srcu žene, vsaj tako se mi zdi, kaj sem hotela, šla sem k Mariji, naši redovnici. Takrat sem spoznala resnico besed:

Otrok, ki ga daš Bogu, je tisti, ki ga sebi ohraniš.

V družbi Marije sem se znašla. Našla resnico previdnosti božje, božje lepote, božje uvidevnosti. In kakor dim se je razblinila vsa moja zagrenjenost napram Mariji. V tisti uri sem videla, da je Marija postala moj poseben dar božji.

Od takrat je moje življenje vse drugačno. Kadar nam v hiši sonce sreče na poseben način zasiže, Marija mora dobiti nekaj žarkov od njega. Če se zavijemo v to ali ono zagato, samo Marijo kličem in vse mi ta redovnica Marija razvozlja. Kadar žalost in bolezen potrkata na vrata, Marija je prva, ki prihiti tolažit in blažit.

Seveda, ko je Patricij odšel, sva z atom tam, kjer sva bila, ko sva začela skupne življenske dni.

Ata in jaz sva sama.

Sama?

Da — in — ne.

Otroke mi je Bog blagoslovil. Jack je profesor na neki učilnici, Terezija ima štiri ljubke otročičke, Anica se je mlada vkradla v naročje božje in ponosna sva, se razume, da je Patricij v ameriški armadi.

Toda nocoj, bolj kot kedaj poprej čutim, da mi je bližnja, najbližnja — Marija. Mimo vseh drugih otrok, ki so šli od doma. Zato bom vse ostale dni življenja ponavljala sebi, atu in vsem ljudem:

“Otrok, ki ga Bogu daš, edini tebi ostane.”

Otrok prava sreča so bogaboječi starši, pa tudi staršev največja čast so pobožni, lepo izrejeni otroci.

Prvo seme poučenja staršev najgloblje pade, najdalje ostane in najlepši sad obrodi.

NEZNANI MATERI

Aleksander Urankar

MALO olja bi hotel vlti na boleče rane, ki jih je vojska zasekala v dobra sica naših mater te dni.

Toliko novic je vsepovsod o naših vrljih fantih, toliko slave, poln jih je vsak časopis, polna vsaka radijska postaja, od jutra do večera gre beseda in pesem junakom, ki so žrtvovali dom, družino in denar.

Zakaj bi jim ne peli? Vsa mladost, vse lepe nade in sanje so šle z njimi, so šle z njimi tja, kjer je samota, kjer so temna negotova jutra, kjer so razpaljene noči, razpaljene od ognja šrapnelov, granat in bomb.

Žalostna misel mi zaključuje v srcu, kadar koli privijam radijske postaje: Zakaj bi časih tudi ne zapeli ubogim bitjem, ki doma žde in čakajo, kedaj bo sinko prišel z pismom, da je potrjen, ki doma bde in plakajo v zadnjih urah slovesa? Kaj bi ne zapeli žalostnim materam v tolažbo, ki jim roke ne morejo kvišku, še v zadnji pozdrav ne, od prevelike tegobe ne morejo več mahati ob vlaku, ker jim je odtrgal košček srca in ga vrgel v metež sovraštva in klanja... Tam so črni dimi, tam se nič ne vidi, kamor krogla prileti . . .

Zvezde v oknih, to je vse. Zvezde, kot jih dajejo za vsako drugo junaško ali manj junaško zaslugo. Po nekaterih oknih že petero zvezd. Mimo gredo pa ljudje, ljudje, ki so se teh zvezd že navadili, kakor cementnih lis v tlaku . . .

Meni se zde te zvezde in pozdravi, slike in pesmi in besede kot pomilovalne zadnje rihite kaznjencu, ki bo šel zadnjo miljo pred puško, na goreči stol ali v plinsko celico . . .

Zašel si tolažnik in lečnik. Malo olja na boleče rane, ki jih je vojska zasekala v dobra srca naših mater . . . Tvoje olje žge, bo rane le še bolj razpalilo.

Žalostno je s tolažbo, pa prav vsako, vsaj zemsko tolažbo. Predstaviš se človeku kot tolažnik, pa sam sebi in druge z besedami tolažbe le biješ, mesto, da bi blažil. S tolažbo je križ. Spominjam se ubogega

človeka, ki sem z njim šel v bolnico trpečega ranjenca obiskat. Moj tovariš je občutil v sebi dolžnost, da trpina na postelji tolaži. Kaj si hotel? Zvijal se je kakor črv, ki ga je neusmiljena noga poteptala. Jaz sem molčal, ker sem čutil, da je molk boljša tolažba kot vsaka še tako lepa beseda iz slovarja vzeta. Moj tovariš pa brž: "Potrpite, potrpite, pa Bogu darujte težave in križe." — Kakor obstreljen se je črv na postelji streznil: "Sami zase ohranite vse besede, na moje pa mesto ležite in vse bolečine moje prevzemite, pa bote občutili: kako sladka je tolažba besed."

Takrat sem dejal: prav ti je tolažnik, kajne veš, da so besede le puhlice, posebno, kadar hočeš samega sebe z usmiljenjem osvetliti? Raje mu blazino predeni, pa telo mu odeni z odejo, ki je padla na tla, zrahljaj mu ležišče, zmoči mu ustna in čelo in strežnico pokličiči, saj vidiš, da je rdeča luč nad vratmi sobe, znamenje, da jo je bolnik že klical, predno sva midva prišla.

Tako mi je sedaj. Odpusti materino srce, ki sedaj prisluškuješ besedi moji. Pa mi je res iskrenost v srcu. Mislil sem na lastno mater, ki od nje nisem slišal že štiri težka leta. Menda ne misliš, da bi hotel lastno mater tolažiti s puhlicami.

Vse težke besede hočejo le povedati, kako mi je pri srcu tudi tvoja žalost. Da bi mogel le še bolj razumeti bridkost, ki odeva milijone materinih src po vsem svetu.

Neznani vojak.

Postavljajo mu spomenike po vsaki vojski in po vseh državah.

Ali se je že kdo spomnil, da bi po vojski postavil tudi spomenik neznani materi? Kakor da bi ne bilo s tolikimi srci, ki so počila po frontah, prenehala biti tudi premnoga srca mater. Kakor, da bi ne bila tudi mati z sinom vred čutila grozoto klanja in slutila bridko uro, ko bo morda sam kje umiral. Po vsaki vojski prikrožijo kakor črne vrane žalostne zgodbice, kako vojaki le mamico kličejo, ko se prebodeni ali prestreljeni zgrudijo. Zakaj bi ne posve-

tili še njej, ki ji je tolikokrat veljal zadnji pozdrav na bojišču, spomenik?

Kje si kipar, ki boš spet hotel klesati v kamen postavo neznanega vojaka, to pot izklesaj kaj bolj novega in globljo zamisel ustvari. Postavi nam spomenik vsem materam sveta. Kitajskim, japonskim, ruskim, nemškim, angleškim, ameriškim, romunskim, norveškim, danskim, francoskim, srbskim, hrvaškim in še slovenskim. Žrtev neznanega vojaka je bila velika, nič manj velika ni bila daritev matere, ki je z sinom poslala v boj tudi svoje — srce.

Morda bi kip neznane matere bolj segal v srca in glave narodom, da bi več ne vzeli noža in bombe, kadar se med seboj spro. Morda bi tudi božja kaj bolj veljala: bratje ste med seboj, sinovi Očeta v nebesih, Vaš brat Kristus vam je jasno povedal: "Kdor z mečem okoli hodi, bo z mečem končal."

Malo olja na boleče rane, ki jih je vojska zasekala v vaša dobra srca, matere. Kako slab tolažnik sem.

Morda se nas po tej vojski usmili Vsevečni in po daritvi vaših solza, vaše grenkobe, po molitvi vaših želja, osamelosti in turobe prikljče vse učene in preproste, vse pobožne in brezbožne, vse državnike in državljane k zdravi pameti . . .

Potem vaše solze, vaši zdihi, vaše prošnje ne bi bile zastonj.

PAMETNO PISMO

Vojak materi.

DA boš lažje pisala vesela pisma, draga mamica, Ti pišem danes pismo, ki naj Ti prežene vso skrb iz srca. Besede te gre do od ust do ust v naši kasarni in niso le prazna marnja. Tako si korajžo dajemo drug drugemu mi — soldati.

Govorimo si:

Vojak si, kaj hočeš. Ponosen bodi in brez skrbi.

Predvsem brez skrbi.

Ko si poklican v kasarno, ti ni treba skrbeti. Od dveh stvari je ena gotova: ali greš

na fronto, ali pa v kasarni ostaneš za pisarja za kako mizo.

Če sediš za mizo, ti ni treba sploh skrbeti, če pa greš na fronto, je pa od dveh stvari eno gotovo: ali boš v kakem varnem kotičku kje, ali pa izpostavljen precejšnji nevarnosti.

Če si kje v kakem kotičku, kjer ni nevarnosti, ti sploh ni treba skrbeti, če pa si v nevarnem položaju, je pa od dveh stvari eno gotovo: ali si ranjen, ali pa nisi ranjen.

Če nisi ranjen, ti sploh ni treba skrbeti, če pa si ranjen, je pa od dveh stvari eno gotovo: ali si ranjen hudo, ali pa le malo.

Če si ranjen samo malo, te bodo hitro zadržali in zavezali; če pa si hudo ranjen, je od dveh stvari eno gotovo: ali ozdraviš, ali pa umreš.

Če ozdraviš, ti sploh ni treba skrbeti, če pa umreš, je pa itak skrbi — konec.

Pa ne da bi bila zaradi tega pisma žalostna. Vidiš, tako soldati tolažimo. Ponavadi se stvari, ki o njih tako skrbimo, itak ne izpolnijo. — Iz dna srca pozdravljena.

Šiba naj bo za otroka zdravilo, ne vsakdanje kosilo.

Prevzetija je prave sreče podrtija.

Se mlad prepogosto voziš, boš star pešec hodil.

Mlad berač bo star tat.

Kdor nikdar stradal ni, ne ve, kako lačnemu kruhek diši.

Moder mož se šele oženi, kadar ima ženkico in dečico s čim rediti.

Mož mora biti srečnega zakona glava, žena pa srce.

Kjer žena klobuk nosi, mož slabo kosi.

Naj bo hiša še toliko srečna, neprenehoma ji solnce ne sije.

—A. M. Slomšek.

MOJ FANT JE V AFRIKI

AFRIKA! Včasih nismo vedeli o njej drugega ko to, da živijo v tistem delu sveta "zamorci". O njih nam je prinašala poročila, novice in zgodbe "Klaverjeva družba za afriške misijone". Otroci so posebno radi brali "Zamorčeka". Saj se spominjate?

Danes nam je Afrika skoraj tako blizu ko naš "back-yard" — če ga imamo. "Moj fant je v Afriki", vejo povedati matere. "Dozdaj je še ves in cel in včasih piše. Ni še bil v velikih bojih . . ."

Ni še bil v velikih bojih . . . Da, Afriko poznamo kot eno velikih bojišč v tej vojni. Vse, kar zremo o Afriki, je v zvezi z vojno. Libija, Tripolitaniya, Tunizija, Alžirija, Maroko, Dakar . . . sama vojna imena brez konca in kraja.

Uro za uro nam done iz radia, vsak dan jih lahko beremo v časopisih.

Afrika nam je blizu — še daljnogleda nam ni treba — blizu nam je v znamenju vojne. Kako se bijejo, kdo zmaga, kdo prodira, kdo se umika, kdo je na begu? Na vse drugo smo pozabili glede Afrike — samo skozi očali velike vojne jo vidimo in samo tako mislimo nanjo. Uboga Afrika!

* * *

Kakor da si stopil v neki popolnoma nov svet, se ti zazdi, ko morda slučajno bereš, kako nekateri ljudje znajo pogledati tja v ubogo Afriko — skozi nebeški daljnogled. Tako je pogledal tja brooklynski škofijski kancelar in je o svojem gledanju v Afriko skozi nebeški daljnogled napisal naslednje besede — ne ustraši se in beri do konca:

"V naših dneh so tisoči in tisoči ameriških vojakov v deželi nepreglednih daljav, ki smo jo nekoč imenovali "teman kontinent". Premnogi med njimi so odšli tja, mislim namreč Afriko, brez najmanjše misli na sto in sto let stare afriške tradicije in na njeno nekdanj takoj častljivo kulturo. Istotako njihovi sorodniki in prijatelji kaj malo mislijo na veličastno misijonsko dediščino, ki leži le napol pozabljena pod poznejšimi francoskimi kolonijalnimi načrti.

Kdo ve, če ni Bog v svoji Previdnosti, ki naklanja zveličanje vsem ljudstvom, odločil prav Amerikancem prav posebne naloge tam v Afriki? Če niso naši fantje poklicani, da spet odpro afriške pokrajine krščanskim misijonarjem, ki so jih doslej le z nekako nejevoljo sprejemali —?

Naši časi se nam zde kakor dnevi posebne odločitve za afriške misijone. Vsekako si moramo misliti, da Bog ni pozabil krvi in potu in solza nekdanjih velikih verskih voditeljev v Afriki, ki so nekoč vodili tam krasno cvetoče cerkvene občine.

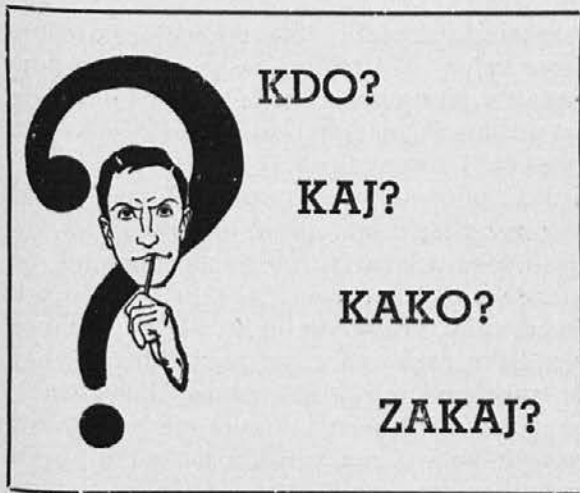
Morda je na vse zadnje prav sedaj tista ura, ko se imajo uresničiti zamisli sv. Avguština in sv. Ciprijana (dveh velikih svetih afriških škofov iz prve krščanske dobe), čeravno sredi te silne vojne prekucije. Afrika je ležala stoletja in stoletja zapuščena in pozabljena kakor opustošena njiva, pa je zdaj naenkrat postala spet cilj vseh vojskujočih se bojnih sil. Puščava se je spremenila v biser in zanj se potegujejo velesile.

Afrika in njeni krščanski spomini so bili od nekdanj stvar mojega prav posebnega zanimanja. Bog daj, da bi molitve in žrtve sv. Atanazija, ki je bil tudi eden slavnih afriških škofov, in molitve sv. Avguština vsaj sedaj, po tolikih stoletjih, začele prinašati vonjivo cvetje in polno duhovnega sadu na afriških tleh! Božja pota in božje misli so prečudno skrivnostna in celo današnja strašna vojna je lahko posebno orodje v Njegovih rokah za kaj prav dobrega.

V listu "Catholic Missions" sem bral zelo jasno razloženo to stvar in lahko so brali o tem vsi katoličani na tej strani velikega morja. Vsem je lahko prišlo do popolne zavesti, da so katoliški misijonarji garali v onih zapuščenih pokrajinah za duhovno osvoboditev ondotnih ljudstev davno preden smo začeli misliti na njihovo politično, socialno in gospodarsko osvoboditev. Afrika je zgodovinska zemlja in najlepši kos njene zgodovine je doba njenega katoliškega razcvitanja."

* * *

Ali niso te besede brooklynskega škofijskega kancelarja kakor pogled v popolnoma neznan svet? Kako se pa vam dopade to gledanje — sredi te strašne vojne —?

Pomenki z materami naših vojakov in odgovori na vprašanja v premnogih pismih, ki prihajajo v upravo našega lista. Vprašanj je toliko, da na vsako odgovoriti ne moreš posebe.

Za praznik mater sem se namenil, da odgovorim na toliko pisem, ki so polna žalosti, bridkih novic, skrbljivosti mater.

Da so ti polne oči solza nad izgubo sinov, ki so jih pobrali, ne da bi te vprašali, ali jih hočeš dati?

• Sila nikdar ni bila mila, mila ne more biti tudi Tebi, slovenska izseljenska mati. Žalostno dejstvo je, da mater v nobeni vojski na vprašajo preje za svet. Svet se boji, da bi potem nobenih vojska ne bilo. Ali veš, da je med vsemi, ki so v našem kongresu glasovali za vojsko, bil en glas materežene, ki je glasovala proti klanju, bil je to edinstven nasproten glas. Glas ene žene, ki je pred 25 leti ravnotako glasoval proti prvi svetovni vojni. Pa ne smeš pustiti, da bi v tem svetovnem sovraštvu samo Tvoje srce govorilo, mati, naj govori tudi Tvoja glava, govore možgani, potem Ti bo lažje. Človeštvo je zašlo v zagato, iz katere se mora človeštvo kot celota izkupati. En sam ne bo opravil nič. V tem težkem delu imaš tudi Ti svoje mesto. Tvoja žrtev, žrtev dveh, treh, morda peterih sinov je težka, doprinesla bo, **z božjo pomočjo**, da se bo svet malo bolj streznil in bolj človeško, pa tudi bolj po božje živel. Da, žrtev Tvoja, je žrtev Bogu, svečenica si, ki klavno žrtev daruje Bogu in človeštvu iz blagega name-

na, da bi človeška družina postala bolj enotna, da bi spoznala enega očeta v nebesih in vse svoje brate in sestre na zemlji.

“Da bi Kristus tega ne dovolil, če bi živel z nami na zemlji.”

• Prav imaš. Mnogo stvari počenjamo na svetu, ki bi jih Kristus ne dovolil, tudi vojske ne bi dovolil. Kdo si more misliti Jezusa s puško na rami, pa z plinsko masko na licih? Njegova beseda ljubezni je ugasnila v človeških srcih, po človeško urejamo svoje račune, brez Boga, kaj hočemo, ko se nam vse po človeško zmeša. Da, toliko je dela pri tem urejanju, toliko življenja darovanega, toliko nepotrebne truda izgubljenega. Štrana se je zmešala, uro traja predno jo razviješ. Koliko ur bo vzelo, predno se ta štrana človeštva spet uredi. “Mar bi sama odvijala volno v klopčič”, si dejala, kadar Ti je ta Tvoj fant-vojak pomagal in štrano zmešal. Se spominjaš, kolikokrat se je zgodilo to v letih Tvojega in njegovega soživljenja. Kakor otroci, tako mi ljudje Bogu štrano mešamo, tako hudo jo zmešamo, da je kar neverjetno, kako bi jo mogli še razviti v pošten klopčič, s katerim bi lahko delali, kvačkali, “štrikali”, šivali . . . Ko bi ljudje bili kakor otroci, da bi se na mater zanesli, bo že ona spet uredila zmešano štrano, bi še šlo, pa ponavadi drugače delamo. Vso štrano mu iz rok iztrgamo in se le nase zanašamo in na svoje prste, da bomo klopčič novega življenja zvilili . . . Bog to pusti, ker nam je dal svobodno voljo, noče, da bi bili njegovi sužnji, hlapci. Hoče, da bi sami spoznali, kako smo nespametni, da nočemo njegove roke. Ali Ti je ta primera kaj pojasnila in razbegnila sebično misel v srcu: “Bog bi lahko kaj napravil, če bi le hotel . . .” Bog bo napravil, ko bomo pokazali voljo in spoznanje, da ima tudi on roko, da lahko tudi njegovi prsti vse v življenju uredijo, kakor so ti njegovi prsti ustvarili življenje, ki ga mi sedaj mešamo . . .

“Da ne moreš razumeti mater, ki je zgubila pet sinov, pa jo potem ženejo po vsej

Ameriki in jo kažejo svetu, kako je korajžna, še joka ne nad izgubo otrok."

• Nikar ne verjemi, da ni jokala. To je le propaganda, grda in ničvredna. Kakor da človek ne bi smel jokati, kadar je v neznošni težavi. Da bi mati ne jokala, kadar ji sin pade na fronti, ali ji na fronto odhaja. Beži, beži. Kaj nam ni Bog solze dal, dal zato, da si svoje bolečine lajšamo. Dal je dež in ploho izpaljeni in osušeni prirodi, zato, da se osveži in izjoka svojo suhoto, dal je tudi Tebi, mati, solze, da si pomagáš v svoji bridki uri. Kar jokaj, jokaj, da bo hiša odmevala. Bolje Ti bo, ko se izjokaš. Solze so božji dar, božji balzam, ki odtešijo bol srca in telesa. Nespameten mož, nespametna družina, ki Ti solze očita. Reči bi moral: nenaravna mati, ki nebi jokala, ko ji sina jemljo. Kaj bi se delali tako nadčloveške, da bi nas bilo naravnih solza sram . . . Toda, mati, so seveda tudi solzam mere. Z svojimi solzami ne delaj težkih ur svojim sinovom, z svojimi solzami ne poganjaj zaostale družine v obup. Solnce še vedno sveti na nebu in je velik kos tega solnca tudi Tebi in Tvoji družini še odmerjen. Samo z solzami ne boš priklicala sina nazaj, pa tudi ne sreče družini svoji. Jokaj, ko se izjokaš, pa k Bogu pomoli, da Ti sinove vodi, jim da bistro glavo, da se ne bodo po nepotrebnosti nevarnosti izpostavljali, piši raje svojemu sinu pisemce, pisemce korajže, udanosti in upanja na srečno snidenje in veselo vrnitev.

"Da Ti je sovraštva polno srce nad vsemi, ki so vojsko zakrivili, naj bodo na tej ali oni strani plota."

• Glej, mati, taka izjava kar ne gre z besedo "mati", ki je tako prežeta z pomembnim ljubezni, usmiljenja in odpuščanja. Pravimo: po tej vojski bo pa mir, ki ga svet doslej ni mogel dati. Z sovraštvom si ljubezni ne bomo kupili, čeprav pravijo, da sta si sovraštvo in ljubezen brat, pa sestra. Borimo se za novo ljubezen, bratstvo in zaustopnost med narodi. Kdo je pa kriv vojske? Ali so res le nekatere osebe krive, ali smo krivi tudi mi vsi drugi, ki vojske nismo

neposredni začeli. Da, da, celo človeštvo je je krivo. Tej trditvi ne more noben oporekati. Ker smo vsi udje enega telesa. Če en ud mučiš, bo celo telo trpelo in celo telo ponavadi pomaga, da se zaceli rana, kjerkoli se je že na telesu odprla. Vojska je kakor nož zdravnika. Boli, boli ranjenca, toda svojemu zdravju ne bo pripomogel, če bi zdravniku svojemu roke grizel. Vojska je zdravilo, grenko in trpko, ker ga že mora človeštvo rabiti za svoje novo zdravje, naj ga sprejema iz rok Previdnosti kot zdravilo. Novo zdravje bo v lepši medsebojnosti in ljubezni. Tega zdravja ne bomo kupili z hudičevim papirnatim denarjem sovraštva, temveč z zlatim cekinom Jezusove besede: ljubite sovražnike, molite za one, ki vas preganjajo. — Težko razumljiv nauk, težko upeljiv, a ni druge bližnice do miru in sreče kot je bližnjica po Jezusovem srcu, ki je o sebi reklo: Učite se od mene, ker sem krotak in ponižen. —

"Da si sedaj vsa zapuščena in izgubljena," tožiš v svojem pismu.

• Zapuščena in izgubljena si, ker sama tako hočeš. Kaj je bil Tvoj otrok samo Tvoj, ali ni bil tudi sad Boga, stvar nebes? Bila si samo so-stvarnica večnega Stvarnika. On vodi zemljo po svoji pameti, ne po naši. Previdnost božja drugače meri kakor naša človeška vidnost in nevednost. Malo več vere, pa boš imela tudi malo več tolažbe, kadar bo vihra osamelosti hrumela preko doline Tvojega srca. Bog je še vedno na Tvoji strani, če ga boš hotela imeti, seveda, in z Bogom bo spomin na sina na Tvoji strani stal. Z Bogom v srcu boš lažje svojemu sinu pisala, boš lažje z njim govorila, tudi ko telesno ne bo pri Tebi, boš lažje rano materinega srca prenesla, ker se boš spomnila na Marijo. Sedem ran je imela v svojem srcu. Če je že Sin Jezus trpel, je razumljivo. Po človeško rečeno. Moral je odrešiti svet, toda zakaj je ona morala z Jezusom trpeti? Taka je bila volja božja. Z svojim trpljenjem je lajšala Jezusu trpljenje, z svojimi ranami je obvezavala rane Jezusove z sladko tolažbo so-ljubezni za človeštvo. Nesrečna pač mora biti vsaka

mati, ki v teh težkih dneh ne pozna tolažbe vere. Taki res ni pomoči, ker ne ve, čemu trpljenje, čemu nesreča, zakaj noč? Samo vera nam lahko razloži pomen slovenskih besed: Dež za solncem mora priti, za veseljem žalost iti. — Vsaka noč se izlije v novo zarjo jutra. Zadnji čas je, žalostna neverna mamica, da greš nazaj na pot, ki Ti jo je pokazala Tvoja rajna mama, da greš na bližnjico vere. Ljudje na tej poti imajo več sočutja, več tolažbe in lepših besed, bolj prijetno družbo boš našla. Ne, nikdar ne boš sama, zapuščena na poti, kjer hodijo dobri ljudje v družbi dobrega Boga, pa čeprav vsi nosijo križ s križnoscem Jezusom.

“Da je sedaj vsa Tvoja vzgoja šla rakom žvižgat. Dobro si ga učila, dobro si ga navajala, zdaj bo imel vse prilike, da se spridi.”

• Jaz bi raje dejal: zdaj bo dobil vse prilike, da se pokaže. Da Tvoj fant pokaže, koliko je Tvoja beseda veljala, Tvoj zgled. Ali bo v tej bridki preizkušnji prestal? Seveda bo, če si res bila odkritosrčna in iskrena v svojih lepih naukih in navodilih za življenje. Njegovo srce se bo v tej peči življenja preizkusilo ali je iz jekla, ali le iz navadnega stekla. Če je res, kar praviš, potem bo tudi lahko svojemu narodu v ponos, svoji cerkvi v hvalo, Tvoji družini v pohvalo. Mnogo jih je, ki so jim ime na že v listih in naših ustih: postavil se je, znamenje je dobil, pošteno se je izkazal. Če je iz poštenega blaga, se bo pošteno nosil. Ne tarnaj in ne bodi v strahu, če ne, bomo mislili, da ga pa morda nisi prav vzgojila, ker se zanj tako bojiš.

“Padel Ti je sin, neznosna je Tvoja bolečina in skrb, kakšna mu je bila zadnja ura?”

• Na to vprašanje jaz nebi mogel odgovoriti. Naj Ti odgovori eden naših neproglašanih svetnikov. To se pravi mož, ki je sveto živel in vedel, kaj je življenje, čeprav ga cerkev ni v svetniški katalog zapisala.

Matere, korajžo.

Tako nekako je zaklical svojim belgijskim materam kardinal Mercier, znani škof, ki je s tako odločnostjo v prvi svetovni vojni nastopil proti nemškemu vojaštvu in mu niso mogli stopiti na prste, ker je bil preveljaven za Belgijce in inozemstvo.

V enem svojih pastirskih pisem je polagal na srce svojim katoličanom, naj ne mislijo, da je vojska vselej — zločin. “Vsaka vojska, ki se bije le radi vojske je grozota, proti kateri se mora postaviti vsak poštenjak, kadar pa gre v vojski za pravičnost med narodi in mednarodno varnost, ni nobena žrtev premajhna. Dobrobit posameznika in družine, se mora podrediti domoljubju, narodna čast je vselej nad osebno častjo, narodova korist nad osebnim udobjem. Najbolj sem ponosen — pravi, — ko slišim vojaka odlikovanca zatrjevati: storil sem zgolj svojo dolžnost. V takem odgovoru vidim in spoznam religiozni značaj domoljubja (patriotizma). Zato trdim, da vsak kdor napada sosedni narod, njegovo čast, njegovo narodno dostojanstvo, greši zoper Boga samega, zakaj On je tisti, ki je ustanovil vsako državno družbo, On je tisti, ki ji daje pred svetom veljavo, On je tisti, ki daje mednarodni pravičnosti in mednarodnim zakonom temelj in podstavek. Zato bi vojaka, ki da življenje za domovino, lahko celo imenoval “mučenika”. Dasi ima orožje v roki. Bogoslovje pravi: mučenik je samo človek, ki se iz ljubezni do Boga preda svojemu sovražniku na milo in drago v smrt, da reši čast božjo in čast svoje vere. Vseeno sem jaz mnenja, da je tudi vojaku, ki da življenje za dom in načela pravičnosti, poštenosti in miru med narodi, zagotovljena krona zveličanja po Kristusovem reku: “Večje ljubezni ne more imeti noben človek, kakor če da življenje za svoje prijatelje.” Fant, ki umre na bojišču zato, da bi domače ognjišče domovine bilo ohranjeno in bi altarji dedov ostali sveti in neoskrunjeni, ni mogel dovršiti lepšega dela ljubezni. Pri tem ne pride toliko v poštev kaj bogoslovec uči. Ali mislimo, da tudi Bog ne pogleda na vojakovo žrtev življenja z besedo in sodbo poveličanja, kakor

imamo mi smrtniki besedo pohvale in najlepše sodbe za junaka. Ljudje po človeško plačujejo, Bog po božje . . .

In nadaljuje kardinal: Zato gre moja beseda sožalja v tej uri bridkosti tudi vsem tistim materam, ki jim imena sinov niso omenjena v posebnih komunikejih in junaških oznanilih. Sleherni, ki pade za domovje, je junak. Stojite ob križu v družbi žalostne Matere Marije, zavedajte se, tudi vaš sin daje življenje za boljše življenje drugih, kot ga je dal Kristus. Vsako popolno dejanje ljubezni v trenutku izbrise grehoto dolgih in mnogih let. Zato sem prepričan, da vam je padli sin pri Bogu. V tolažbo naj vam bo, da je vojaku, ki sluša zapovedi svojih višjih, ta žrtev duhovna lestev do neba.

Velike so grozote, ki nam jih doprinaša vojska. Velike z ozirom na naše zemsko življenje, toda ravno tako velika bo duhovna korist, ki jo ta božji bič prinese z ozirom na večnost. Koliko mladoletnih fantov v življenju ne more in noče voditi lepo življenje, na fronti najdejo lepo smrt. Ljudje merimo človeško, Bog po božje, mi imamo merilo človeških ozirov, Bog pa merilo pravičnosti, usmiljenja in modrosti. Zato premišljajmo preje, predno kolnemo in obupavamo! Bog je stvarnik življenja, brez njegove volje ne pade las z glave, Bog stoji tudi tvojemu vojaku ob strani v življenju in smrti . . . Kakor je vojska razdirajoča šiba, tako je lahko orodje očiščevanja za novo bolj duhovno življenje duš."

Bog sam vam svoje tolažbe daj, matere.

"Da bi rada imela kako podobico ali karže, kar bi Te spominjalo na sina v daljni tujini."

• Draga mi mamica, težko je tako podobico najti. Navadno podobico mislim. Preberi naslednjo zgodbo in potem boš vedela, katero podobico Ti hočem dati v spomin na sina . . .

Lazarist T. Roshetko, vojni kurat v Texas daje našim žalostnim materam lepo misel, kako se lahko v duhu združujejo z svojimi fanti-vojaki, naj bodo že kjerkoli,

po receptu Kristusovem: kjer sta dva zbrana v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi . . .

Posnetek iz enega njegovih pisem:

"V četrtek zjutraj sva pomočnik Jerry in jaz vstala ob 6, da pripraviva vse potrebno za daritev sv. maše. Altar nam je bil tovrni truck, z lučmi trucka sva si svetica, pomagala ni mnogo več kot luč, ki ga je dala luna, ki so jo dale zvezde. Veter je tako neprijetno in nerodno bril, da sva morala vse mogoče knjige uporabljati, da sva altarno perilo obdržala na altarju, mašni plašč me je kar naprej pokrival čez glavo in me strašno zadrževal. Naravno, da nisem pričakoval, da bi se sploh kateri vojak udeležil maše. Strežnik mi je pomagal z drobnim svetilom, da sem komaj sledil molitvam v mašni knjigi. Ko sem se obrnil po evangeliju, vidim, da je nekaj nad sto vojakov klečalo in se treslo od mraza. Tedaj sem čutil, da mi je v očesu postalo toplo in v grlu mi je obtičal glas. Srce mi je bilo gorko, dasi je bilo telo mrzlo kot zimska noč. Nisem mogel povzeti besedo za govor. Bog sam je govoril. Veličasten je bil ta prizor. Baldahin nad "altarjem" je bilo modro nebo, črna gruda pod nami cerkveni tlak, trava zelena preproga, bodeči kaktusi altarne rože, edine svečke migljajoče zvezde, večna lučka pa polna luna . . . Verniki: sami možje-vojaki. Vem, da jim je bila duša pri Bogu, pri materi, pri dragih in da je bil Kristus nad in z nami vsemi . . .

Razumeš, mamica? Daleč je sinko, ne morem stopiti k njemu, duša pa mi vendar lahko poroma k njemu po napbližji bližnjici preko vseh daljnih planjav in morij, po poti, ki jo je utrl sam Bog — po sv. maši.

Mehkužno izrejeni otroci so puhli repi podobni, vse svoje žive dni rahli, sebi in svojim ljudem velika nadloga.

Tuja reja otrok je mačehina odgoja; ako otroci prve šole doma ne najdejo, ostanejo vse svoje žive dni kilav sad.

—A. M. Slomšek.

MARIJA, TI GA ČUVAJ

Položil bi Ti rad, slovenska mati, molitev na jezik in v srce. Z molitvijo tako si boš hladila svoje rane in lajšala svoje gorje. Komaj mesec je tega, kar se je spomnil neki duhovnik, da bi bilo več kot prav, da združimo praznovanje materinega dneva s praznovanjem Gospe neba, Marije, Matere lepe ljubezni, da ne bo postal dan mater nam katoličanom le zgolj dan trgovine in darov kakor so vsi drugi dnevi postali, naj bo Zahvalni, naj bo božični.

Združi tudi Ti ta dan svoje srce s srcem Matere Marije in takole moli:

MARIJA Tebi ta dan materine slave posvečujem, Tebi darujem ure tega praznika, ki naj bi bil mojemu imenu in mojim žrtvam posvečen.

Ne meni, Bogu naj gre slava, ne meni Tebi naj gre.

Mati lepe ljubezni si, daj mi, da moja ljubezen ne bo nelepa postala, da se mi ne bo zažrl črv v dušo, črv sovraštva do vsega, kar je v zvezi s temi mojimi težkimi urami. Junaška hočem ostati, kakor si bila juna-

ška Ti pod križem.

Mati lepe ljubezni si, da ne bom svojega srca zakrknila in preklela račune Previdnosti božje. Vem, da vodi Bog ves svet in da nas vse gleda z svojim očetovskim očesom. Vse bo tako uredil, da bo prav naši družini in človeški družini . . . Nočem biti sebična, da bi hotela svojega sina le zase imeti. Tudi Ti si ga morala darovati za kalvarijsko daritev.

Mati lepe ljubezni si, varuj mi sina. Vodi ga po vseh potih, da bo s čisto ljubeznijo do mene, družine in Boga nazaj prišel, da bi ohranil vse moje nauke, da bi imel moj zgled pred očmi in bi povsod pokazal, kako čiste namene sem imela z njim.

Mati lepe ljubezni in Morska Zvezda, pelji ga pelji čez daljno morje, da bo pomagal priklicati zopet vstajenja dan, ko bo ta dan prišel, pa ga spet pripelji nazaj v domači pristan, kjer bo imel v mojem srcu svoj stari kotiček.

Marija, Ti ga čuvaj.

Dve vojaški

Vojaku je bilo ime Richard Middleton. Ali si morete misliti, kaj je napravil? V cerkvi, ko so drugi vojaki potegnili svoje molitvenike iz žepa, je ta Richard potegnil iz žepa — igravske karte. Predno bi prišlo do škandala je narednik potegnil vojaka iz cerkve in ga dal zapreti.

Drugi dan je bil prišel pred komandnega sodnika. Sodnik zaropoe nad njim: "Kaj ti v glavo pade, brezvernež?"

Vojak se pa užaljeno zagovarja:

"Gospod sodnik. Na poti v manevrih sem zgubil molitvenik, sveto pismo in vse, kar sem imel, razen teh kart. In te karte so moj molitvenik."

Kadar pogledam enojko, se spomnim, da je en Bog. Kadar vidim dvojko, se spomnim, da sta Oče in Sin-Jezus Kristus. Trojka mi pove, da so tri božje osebe. Četvorka mi govori o štirih evangelistih, ki so napisali Jezusovo zgodbo ljubezni za nas ljudi. — Petica me spominja na pet pametnih de-

vic, me opozarja, naj bom pameten. — Šestica mi priključ v spomin, da je zemlja Bog ustvaril v šestih dneh. — Sedmica me spominja na nedeljo, ko je Bog počival. — Osmica na osem ljudi, ki so bili rešeni vesoljnega potopa, ker so bili pridni. — Devetka mi govori o deveterih slepcih, ki so bili ozdravljeni boleznijo po Jezusu. — Desetka pa opominja na deset božjih zapovedi . . .

"Gremo na piknik v Evropo," je tolažil svojo mamico vojak. Mamica pa je bila skrbna in pobožna in je dejala: "Nikar tako ne govori sin. Raje poprosi Boga, da bo na tvoji strani stal."

Vojak je pa hitro odgovoril:

"Ne, molil bom, da bi bil jaz na božji strani."

Ali se je zavedal, ali ne. Vojak je izrekel največjo resnico, ki tudi nam velja:

Glejmo, da bomo mi na božji strani, ne prosimo, da bi bil Bog ob naši.

BELO PISMO MAMICI

A. Urankar

Nocoj
na ta svoj rojstni dan
sem spet s Teboj.

Besed nebroj
je v srcu, v glavi mrgole.
Le ena vse pove:

O "mati."

Ne morem lepše zbrati.

Glej, v njej so sanje Tvoje,
in v njej je Tvoja mladost,
vse Tvoje želje, molitve,
vse žrtve in Tvoja krepost
Glej, v njej sem jaz sam: Tvoj otrok
in v njej je še — Veliki Bog.

Sanjal sem o Tebi sanjo,
stala si na beli gori
sama vsa, v prelepi zori.

Sanjal sem o Tebi sanjo,
očka Ti je šla v daljino
kot iskala bi v tujino . . .

Sanjal sem o Tebi sanjo,
štela si na prste svoje,
jih doštela v misli moje:

Bog je dal otrok deset,
vsi so šli za kruhom v svet,
vsak je srečo šel iskat,
žito žet in grozdje brat.
čakala bom snidenja,
kjer družine so doma . . .

Mimo doma Tvojega je peljal vlak.
Se spominjaš, mati, dan za dnem
si odganjala me s tira — "Jaz ne vem,
kaj te sili h vlaku vsak droban korak. —

Komaj shodi božček, nebogljen otrok,
že mu kri kriči: od hiše, stran od doma,
prelaz, klanec, steze, hoste mi preroma,
komaj da bi mamica imela tisoč nog . . ."

Tudi mimo doma mojega zdaj pelje vlak,
vlak ne vozi mojih misli v tuji svet,
le s Teboj bi hotel biti, mati, spet,
pa če noga mi primrzne h domu in korak.

Modroval je v listu mlad pisatelj:
vse preveč je vedno "ljuba mati" z nami,
človek kar zaspi v otroštvu in omami,
pa človeštvu neha biti res — prijatelj . . .
Vidiš Canjkarja: o materi je zmeraj pisal
in ves drugi svet izpred oči izbrisal.

Pisec moj, domačo ti povem: imej me rad!
Bog umeril reki pot je prav do morja,
prek poljan sveta, prek sivega pogorja,
Pa gremo nazaj k studenčku reki vir iskat.

Povedati sem hotel, mamica,
ti si mi studenček vseh želja,
Ti si vir življenja mojega.
Naj da mi svet modrosti in izkustev,
ljubezni Tvoje mi noben ne da.

Vsaka misel nate je v radosti božji rojena,
vsaka pesem zate z iskrenostjo blagoslovljena.

Vsi moji trenutki so Tvoji, vsi do prezadnjega,
a Tebe, mamica, prosim, daj mi svoj ključ do neba.

Kako je že pela Tvoja zaljubljena?

"Jaz sem tvoja, ti si moj,
v dušo svojo sem te zaklenila
zlati ključek sem nalašč zgubila,
hočem, da boš večno jetnik moj . . ."

Iz leta v leto
ko škrjančki znova zapojo.

Iz leta v leto,
kadar lastovke domov gredo,
se dvigne svet, gre k materam na božjo pot.
Srce je njeno žrtvenik, kot mavrica čez svod
se spenja preko zemlje in od vsepovsod
preliva pesem romarska se v en odmev:

Pokaži, mati, da je ves naš gnjev,
sovražstvo naše — laž, že davno
od zibelki nam povedal Tvoj je spev:

Le v žrtvah in ljubezni našel boš lepoto
in našel v mirni vesti boš neba usmev.

Povej ji z lončkom rož,
kako je sladka naša misel nanjo. —

Prevzet je vsak s pristrčno sanjo,
da mater bi proslavil. Da, še mož
moj sosed preko ceste, grča trda,
v koraku zmiraj mu čepi le srepa mrda
je davi kot mladenič brhko jo zavil k vrtnarju
naročil si največji svitek rož . . .

Pa jaz bi ne pokleknil, Ti spominček dal,
med dobrimi je Bog mi dobro mater zbral.

Zahvaljena za sanje, bolečine, trde žrtve.
A vse dobrote Tvoje bile zame bi le mrtve,
če bi ne bila dala mi — Boga.

Stokrat zahvaljena za vero in za — mir srca.

Srečal sem človeka, ki je mater klet.
Bog odpusti, grunt je lep mu snedla;
v dušo mu je bolečina se zajedla.
Dvajset let ni bolečine z duše vzel.

Dvajset let in več je, kar slovo sem vzel,
nikdar ni mi črna misel v dušo sedla:
hišico, prostost, dekleta, vse mi je pojedla,
ko je dela: prvi bo za mašnika nam šel.

Dan bom vsak za svojo ljubo mater molil,
ko bom dvigal roki za Tvoj nekrvavi dar,
Vsemogočni, vem, po njeni prošnji si izvolil,

da sem danes bogataš, duhovni milijonar.
Kolikor je duš po fari, gruntov volil
si mi, da jih orjem, sejem, žanjem zate, Gospodar.

Poznam vrtnarja. Pet že dolgih let
zalival je prečudno si rastlino.
In pravi, da ne mara sonca, cvet
prežlahтни skrije v polnočno temino.

Ko svet v ornat je junijski odet,
preprežen ves s šentjanževo sinjino,
pogleda le trenutno v bajni svet
ter se opse v srebrno mesečino.

Le mati, ve za ure v vseh nočeh
mladosti moje, ve za pesmi, pisma bela
za žalost in veselje v srcu in očeh.

Iz knjižice srca sem vzel peresca vela.
Če ne, živ krst ne zve, kako je v dneh
življenja najinega duša se imela.

KAKOR PELIKAN...

Fr. S. Finžgar

NE, ne — ne morem več! Proč, daleč,
bogvekam, kjer me nihče ne po-
zna! —

Moj Bog, to življenje! Ali se nisem po-
nižala do grude? Ali nisem molčala pred

celim svetom, ko je moje srce vpilo do ne-
ba? Oj, žival — in človek! Boljša je žival.
Mimo pohojenega trupla gre mirno svojo
pot. Samo človek se vrača dan na dan na-
zaj, ko vidi črva, da se vije ob potu. Vrača
se, krog ustnic s smehom, ki je lačen krvi.
Ne gane se črv, in vendar ga sune ali zarine
vsaj kamen nanj ali stopi trdo v blato, da
brizgne in oškropi reveža . . .

Kaj morem zato, če se je zgodilo naen-
krat, kakor bi se pogreznila gora. Visoko
na vrhu sem stala. On me je dvignil, na
cesti me je pobral. In vsi so se ozrli, vsi
gledali na goro z nevoščljivimi očmi. In
sedaj se je pogreznila ta gora, z njo vren
on — in jaz stojim zopet sredi ceste, kakor
nekdaj . . .

O, da bi bilo kakor nekdanj!

Čez noč sem padla na cesto. Ni manjkalo
za las, da nisem obležala za večnost. In
jaz — Bog da bi bila! Ali z menoj je padlo
dvoje dušic, ki še spita. Sam ta strašni pa-
dec jih ni probudil iz otroških sanj. Zato
sem se pobrala sredi ceste, ker sem imela
otroka v naročju.

Zagledali so me opotekajočo, usmiljenja
vredno in tolažbe potrebno. Ali v nevošč-
ljivih očeh ni bilo in je ni danes tolažbe in
ni usmiljenja. Nevoščljive oči so se razve-
selile in so se zakrohotali. Kakor bi goro
vzdignil krohot in jo posul name. In sedaj
— vsak dan, za vsakim voglom, na vsaki
stezi vesele in hvaležne oči, da sem vržena
na cesto — —

“Ne, ne — ne morem več! Proč, daleč,
bogvekam!” —

Gospa Jukunda je posvetila z majhno
petrolejko na posteljci, kjer sta spala
otroka.

Drejko se je razgalil in z rokama krilil
nad glavo.

Kakor oče!

Kadar je imel velike skrbi in naklepe,
vselej je spal tako nemirno in krilil z roka-
mi nad glavo. Drejko pa nima skrbi, in
vendar je kakor oče. In mali nemirnež ne
ve in ne sluti, kako je materi, ko dviga ode-
ico in ga zagrinja. Gospa Jukunda se je
ozrla še na Slavko. Mirna, tiha, ponižna,
kakor angelček.

“Slavka, da, ti si moja, ti si jaz — ali Drejko! Do smrti bo stal pred mano, do smrti krilil z rokami kakor oče, nagel kakor on, zamišljen po cele dneve, in razigran, da ni meje, ni konca — kakor oče. Smejala se ti bom z licem, ko bo srce mislilo na očeta in jokalo v večnih solzah.”

Obrnila se je gospa do postelje, da v poznuri leže k pokoju. K pokoju? Nikoli več na tej postelji! Zakaj poleg ne stoji druga. Tam je on počival. Ponoči se je včasih probudil, iztegnil roko in se dotaknil njenega lica. V jutrih se je probudil, spočít se je oddahnil in se ji nasmehnil v pozdrav.

Nikoli več! Podrla se je gora, on z njo. Ostale so razvaline, sredi njih brezdno — in ta prazna postelja — kakor črna rakev. Tod ni več pokoja. Dokler bo polagala glavo na te blazine, mokre od solz — nikoli več pokoja!

* * *

Kako se je zgodilo?

Prišel je pismonoša, hladen, mrzel, brez srca, kakor stroj.

Odprla je, prebrala . . .

Krik je zadonel po sobah, otročička sta zaplakala in hitela k mami.

Jukunda se je zgrudila na blazine pol mrtva. Bila je — vdova in bila je sirota —

Valovje nesrečne spekulacije je telebnilo v goro sreče in jo izpodkopalo — borza je odprla žrelo in pogoltnila je razvaline — z možem Andrejem vred . . .

* * *

V podstrešni sobici si je spletla Jukunda gnezdece. Morala je biti soba majčkена, ozka in brez solnca. To je bil njen svet. Majhen, ozek in brez solnca. Majhen — dve otroški dušici, brez solnca — brez njege. Visoko gori je bil stan — visoko nad ulicami, da se z njih niso slišali smehi, da z njih ni dišalo po bogastvu, da niso motile prešerne stopinje tihe skromnosti.

Za teden dni je izročila Jukunda otroka sosedu, grbavi starici, ki je kašljaje čakala v podstrešju smrti. Sama je pa šla na ulico za delom.

To je pot!

Od trgovine do trgovine, iz komtoarja v komtoar . . . Povsod čakanje tam za vratmi,

kakor beračica. Počasi so prihajali oblastni mogotci-gospodarji. Ni se jim mudilo. Leno so pušili drage smodke, komodno odpirali pisma. Uslužbencem so dajali nosljajoče trda povelja. Vse se je klanjalo in se ponižno plazilo čisto pri tleh. In nazadnje šele, ko je sedel v naslonač tak mož, zazdehal in iztegnil roko, popravil briljantni gumb na zapestnici, se je malomarno ozrl nanjo.

“No?”

“Če bi imeli kako mesto zame?”

“Izpričevala?”

“Nimam.”

“Nimate? Hm! Poskusite drugod. Z Bogom!”

In tako je šlo do noči in drugi dan in še tretji — do konca tedna.

Jukunda se je vračala v soboto zvečer z ulice. Vsak dan je prinesla vsaj nado, da se ji drugod posreči priti do kruha zase in za otroka. Ali danes je sobota — in vrnila se je prazna.

Kakor vselej sta jo pričakala otroka vrhu stopnjic. Vsak večer trudna, da se je upehana zgrudila na stol — pa vendar polna lepega upanja. Vselej sta dobila otroka piškotov, nocoj je prišla prazna.

Kakor senca je šla po cesti proti domu. Peroti njene duše so se vlekli po tleh, pogum je ginil iz srca. Še tista majhna luč na strmi stezi ji je ugasnila. Opotekala se je v temi, kolena so se šibila. Obsedla jo je topa resignacija in zveselila bi se, ko bi zazijalo brezdno in bi izginila vanj brezčutno, kakor pade kamen. Zakotali se, iz brezdna votel ropot, in potem obleži tam brezčuten na veke.

In sedaj sta jo iz te toposti prebudila otroka. Spomnila se je, da jima ni prinesla piškotov. Omahnila je na stol, oba dvignila v naročje in pritislila na srce.

Ko bi mogla, odprla bi bila vir tega srca in bi rekla:

“Nata, pijta, izpijta vse do zadnje kaplje — in potem umrimo.” Ali otroka sta pila samo njeno vročo ljubezen, in pelina ni okusila njuna duša.

Jukunda je prebolela nedeljo. Sama ljubezen jo je dvignila in poživila, da se je hudovala na svoj obup. Saj je imela od pro-

danih stvari še denarja. Leto dni bi izhajala, če ne prisluzi vinarja. No, leto je dolgo, in vsa srca niso od kamena . . .

* * *

V ponedeljek je obesil žid Abraham pred svojo veliko trgovino majhno tablico, da išče uslužbenke.

Jukunda je šla zgodaj po trgu in zagledala poziv. Z veseljem upanjem je stopila v trgovino.

Žid Abraham je pomeril Jukundo z živimi, drobnimi očmi. Pomolčal je. Prst je položil na ustnice.

"Naj bo! Deset dni za poskušnjo! Popoldne lahko vstopite v trgovino!"

Jukunda je odšla domov. Od veselja je nakupila otrokoma igračic in bonbončkov.

"Na poskušnjo! Dobro! Deset dni hitro mine! Čudil se boš, žide, kako je Jukunda spretna!"

Pripravila je tisto opoldne bogato kosilo. Ni varčevala s krajcarjem. Čemu? Služba je gotova, z njo kruha vsakdanjega dovolj . . .

Abraham jo je vedel v visoko hišo po strmih stopnicah. Od nadstropja do nadstropja. Same grmade, silni skladi nove obleke. Vsakovrstne, na izbir: za otroke, za dame in za gospode, za leto in za zimo.

Gospa se ni utrudila po hitrih stopnicah. Smehljal se je žid in se ji namuzal, ko so se zaobrnille stopnice ter se je ozrl na lepo postavo Jukunde, ki se je sunkoma popenjala za njim. Gospe se je zdel sumljiv tak pogled pa tudi poln lepih obetov.

"Urna bo ta prodajalka! Le poglej me, vdova sem, pa se prepričaj, da nimaš boljšega posla. Za enega delajo druge, jaz moram za tri!"

Ustavila sta se visoko gori. Človek je čutil, da mora vsak hip že trčiti z glavo v streho.

"Tu-le začnite! Sezona se bliža. Okrtačite in osnažite to zalogo! Pa le pomislite, da ste na preskušnji!"

Jukunda je odložila klobuk, pristavila k prvi skladavnici lahko lestvico, stopila do vrha in dvignila tovor sukenj.

Žid se je ozrl nanjo, namuzal se in izginil navzdol. Jukunda je ostala sama.

Vsako obleko, vsak komad posebe je

razgrnila, nobena gubica ni bila tako skrita, da ne bi zasledilo nje pazljivo oko najmanjšega praška. Brzela je njena roka po oblekah. Kup očiščenega blaga je rastel — prišel je večer, da ni vedela, kdaj. Le včasih se je domislila tistih trenutkov, ko je Andreju pripravljala obleko za pot. Tudi takrat je opazila najmanjši prašek, katerega ni zasledilo površno oko postrežnice. Da bi šel kdaj Andrej s prahom na suknji od hiše! . . . Ali to so bile samo trenutne misli. Zatopila se je rajši v lepo prihodnost, ko bo s ponosom vzela v roko vsak kosec kruha, ki ga da otrokoma. S ponosom, ker ga je zaslužila njena roka.

Zaškripale so stopnice. Pojavil se je Abraham in pokimal z glavo. Pristopil je, prevrnil kup obleke in potegnil iz srede lepo suknjo. Prav k oknu je stopil, zavihnil koljer in pokimal še bolj globoko; rekel pa ni nobene besede.

Jukunda ga je strahoma gledala, pokrila klobuk in odšla, ko so zatvarjali hlapci trgovino.

Pride drugi dan.

Iste stopnice do vrha gori, in isto delo, iste grmade brez konca in kraja.

Zvečer je čutila Jukunda, da jo bole roke, da jo tišči krog pasu. Ni se dolgo igrala z otrokoma. Zgodaj so šli k počitku; sama ljubezen je ni mogla več predramiti, tako je bila trudna.

Toda v jutro je bila pokrepčana in šla je na delo, pa je že ostala nadstropje niže.

In tako se je vračala domov vsak večer bolj trudna, vsak večer bolj upehana. Nikdar še ni poznala dekle, ki bi storila toliko in tako vestno kakor ona. Nikdar še ne. Ali treba je bilo. Bridka je poskušnja, pa mora jo prebiti, in žid naj se koncem desetega dne čudi vrli moči in ji zato oblubi lepo plačilo.

Ko se je zadnji večer vrnila domov, je bila že izmučena, da je komaj postavila skodelico pred otroka. Bolele so jo roke, vbadalo jo je za pleči, in v prsih je bilo trudno tesno, da je komaj dihala.

Tudi ta večer je legla kmalu in ugasnila luč.

Deseti dan — zadnji dan.

Vse je bolelo Jukundo. Kakor zbičana

se je opravljala. Komaj je ganila z rokami, da se je oblekla. Da ni bilo onih dveh kodrastih glav in na postelji! Lačna bi rajši ležala po cele dneve, da se odpočije, potem pa gre in potrka pri ugledni gospe in popraša, če rabijo hišne, kuharice, pestunje. — Ali tako mora biti pri otrocih, mora živeti zanje — in zato to trojno trpljenje. Mora, hoče, in ker hoče, more. Opoldne mine dogovorjeni čas.

Zopet je šla v trgovino. Dopoldne se ji je danes plazilo brezkončno počasno. Vsaka stopinja jo je vznemirila. Ko so prihajala dekleta iskat oblek, da jih kažejo kupcem, je vselej vztrepetala. Živo je upala, da zdaj zdaj stopi žid prednjo in poreče: "Gospa, pohvalim vas! Razumni ste in pridni. Pojdite z menoj, pa se domeniva za plačilo."

Ali žida ni bilo blizu. Odbilo je poldne, iz trgovine so se vsuli uslužbenci. Tudi Jukunda je šla — a ni mogla ven. V tej negotovosti ne stopi na cesto.

Potrkala je na komtoar.

"Prosim, če dovolite, čas za poskušnjo je pretekel . . ." Žid je nervozno pisal in bil globoko sklonjen nad mizo. Ni se ozrl, še trenil ni, kakor bi ne bilo nikogar. Počasi je še prebral pismo, zalepil je in naslovil.

"Kaj želite?" se oglasi malomarno.

Jukundo je zapeklo to vprašanje. Ponoči še enkrat prošnjo.

"Zvečer pravzaprav poteče rok!"

"Dovolite, popoldne sem začela pred desetimi dnevi."

"E, kako natančno. Naj bo! Za silo vas porabim!"

Jukunda bi bila skoro skoprnela same bridkosti. Za silo jo porabi! To strašno delo, kakor težak v gozdu! — Spomnila se je otrok in rekla:

"Hvala lepa! Tudi v bodoče se potrudim. Sem spretna vezilja, imam lepo pisavo, knjigovodstvo mi ni tuje . . ."

"No, no, no — nehajte! Toliko samohvale ne potrebujem. Ker ste nekaj storili te dni, tu majhna nagrada."

Položil je prednjo štiri krone. Še jih je držal v roki in omenil.

"To vam dam, ker sem pošten človek. Da se nisva pogodila ni za vinar, veste sami.

Od danes pa ste pri meni v službi in dobite — za prvi čas seveda — po dvajset kron na mesec."

Žid je pomaknil pred njo krone in jo gledal oblastno v začudeno lice, kakor nezadovoljno beračico.

"Lepo vas prosim, dvajset kron! Kako naj živim? Dva otročička imam . . ."

"Kadar bosta pri meni v službi, plačam tudi onadva."

"Dvajset kron imajo deklet, in še hrano pa stanovanje — gospod, vi se šalite!"

"Šalim? Hahaha! Sem rekel, za nekaj mesecev! Kasneje morda več, morda tudi tega ne."

Skozi bledico Jukunde je planil val vroče krvi, naravnost od srca, ki je kriknilo in se uprlo s silo — matere. Poprijela je židov denar, dvignila roko in telebnila krone ob tla, da je zažvenketalo v komtoarju in so se zakotalili srebrni kolesci po kotih.

* * *

Visoko gori v podstrešnem okencu bdi vsako noč pozna luč. Pri njej se sklanja nad šivanjem suho telo Jukunde. Stroj drdra nervozno in hrepeneče. Prozorni prsti zbadajo s tresočo naglico v platno. In vsa kri je že izsesana iz njenih drobnih prstov in iz njenega upalega lica. Samo v očeh gori še zmirom močna in ljubezni polna duša matere.

Poleg nje na belih blazinicah pa sanjati dve kodrasti glavi, brezskrbni in srečni. Jukunda ju redi s kapljami lastnega življenja — kakor pelikan . . .

Kurat mašuje na altarju tovrnega avta.

DARITEV

Primorska novela

J. Bevk

KO so šli ljudje po široki poti iz cerkve domov, je korakala mimo njih in zamahovala z dolgo šibo po zraku.

“Lej — seb, Liska! Lej — seb, Liska!”

Velika glava z razkuštranimi lasmi ji je visela na stran, usta so ji bila lahno odprta, vodene oči so plaho strmele predse in se umikale pogledom ljudi, rdeče krilo ji je v vetru frfotalo krog lačnega, sestradanega telesa:

“Lej — seb, Liska! Ukradejo te!”

V zvoniku pa je zvonilo poldne.

Padel ji je prvi sin v vojni, prenesla je. Padel ji je drugi sin, glava se ji je povescila. Kot strta je hodila po cestah, da so se plana stran, a molčala je. Vojaki so ji ukradli Lisko, začela je jokati, umikati se ljudem. šili otroci, zbudjeni iz iger. Videli so jo, kako je zmahovala po zraku in neprestano iskala svojo Lisko.

“Lej — seb, Liska! Lej — seb, Liska! Ukradejo te!”

Vihar se je bližal tisto nedeljo opoldne.

“Hej, Nežka, kam pa sedaj? Končana je maša. Hej, Nežka, neurje prihaja, pelji Lisko domov,” so ji prigovarjali starejši, čudeč se, da se je prikazala med ljudi. “Lisko ti strela ubije.”

Ona pa je stopala urno, kot da hoče ubežati.

“Hej, Liska, huš, huš! Ukradejo te!”

Dospela je do cerkve. Dva oblaka sta visela kot zmaja nad stolpom in pobliskavala, da je prihajalo njuno grmenje kot zamolklo renčanje do zemlje. Manjši so se podili sem in tja po nebu. Veter je privijal vejevje škripajočemu drevju.

“Huš, Liska, tu stoj! Sama sva. Jaz pojdem v cerkev. Huš, huš, pri miru! Tu stoj.”

Težka vrata so zaškripala. Po cerkvi je zajechalo z dolgim, jokajočim odmevom. Ko je nerodno korakala po mračni ladji, so

njeni koraki zadevali ob strop, se odbijali v mrežasta gotska okna in se izgubljali po obokanih kotih. Pokleknila je k velikemu oltarju in uprla pogled v vdolbino, iz katerè je zrl nanjo molče Kristusov kip.

“Gospod, zakaj si mi Tineta vzel, zakaj si pustil, da je padel Joža?”

Zazdelo se ji je, da jo je Kristus pogledal tiho in očitajoče. Zbegala se je in umeknila pogled: padel ji je na veliko knjigo, prislono ob oltarno steno. Čudovito jasno ji je postalo v glavi. Povrnile so se ji v spomin slike iz nekdanjih dni, ko je čitala doma otrokoma iz podobne knjige. Nova in silna bol ji je presunila srce. Mehanično je prišla in odprla knjigo. Črke so ji zaplesale pred očmi. Begala je za njimi in ujela besedo za besedo:

“In sklenil bom s teboj, sestra, večno zavezo . . .”

S tresočimi se prsti je obrnila nekaj listov.

“In vsa drevesa v deželi bodo zvedela, da sem jaz, Gospod, ponižal visoko drevo in povišal nizko drevo, osušil zeleno in ozelel suho drevo. Jaz, Gospod, sem govoril in storil.”

Ozrla se je po svojem sestradanem telesu. “Povišal me bo Gospod,” so mrmrale njene ustnice. Nemi zvoki molitve so nato oklenili tabernakelj. Čez nekaj trenutkov se je zdrznila.

“In Liska, Gospod, Liska?”

Zopet ji je padel pogled na knjigo, zopet je odprla:

“Pristavi lonec, pravim, pristavi in vlij vanj vode! Deni vanj vse izbrano in kosti polno meso! Vzemi najbolj tolsto živinče, postavi drv podnje. Močno naj zavre in razkuhajo naj se kosti v njem!”

Na obrazu se ji je pokazal boj. Oči so se ji ovlažile. Mučila se je z mislijo in z boljo.

Zunaj je medtem bobnelo in odmevi so plesali po cerkvi.

Tedaj se je sklonil Gospod iz votline k njej. Čuj, velik grom je pretresel vse zidovje. Po cerkvi je vse v belih blestečih lučih. Angeli po slikah so oživali in zaplaval okrog.

“Še Lisko darujem, še Lisko in darovano

bo vse in Gospod bo sklenil večno zvezo z menoj."

Napol v omotici je stekla iz cerkve in stopila v zvonik. Nad njo je prasketalo, krog nje je prasketalo, vsa cerkev je bila kot solnce. Ogenj! Udarila je strela. Cerkev je gorela.

"Vso faro skličem na daritev."

Obesila se je z rokami na vrh. Kladio je udarilo plat zvona. Vstajala je in se pripogibala. V zvoniku pa so ječali med plameni zvonovi in vabili ljudstvo, ki je drlo proti goreči cerkvi. K njej pa so dospeli angeli in peli z zvonovi pesem rešenja v stolpu. Plameni so ji objeli krilo. Njegova rdeča barva se je zenačila z ognjeno.

"Darovala sem dva sina, darovala bom Lisko, darovala bom vse in Gospod bo sklenil večno zavezo z menoj."

KJE SO MOJA MAMICA?

A. Urankar

KJE so moja mamica,
toži naša pesmica.

Mati ali še žive?
Morda pa že v grobu spe?

Tujci so ji fante vzeli,
hčerke, naše sestre vjeli,
dom zažgali in pobrali,
kar so zlata mama zbrali . . .

Močna, trdna naj bo duša,
kadar Bog nas preizkuša:
poči pa še duša voljna,
kadar mera je prepolna.

Mamica, mi še živiš?
Morda pa že v grobu spiš . . .?

MATI

M. Kmet

I.

ROZE cveto, prepevajo ptički in odmevajo v dalji pomladni glasovi. Srebrn je pas, ki voda v njem skače, čeblja, kamenčke boža in se s solncem odeva. Otročički-drobljanci po pesku stopicajo, v ročice ga jemljejo in zidajo hiše, gradijo mostove, rišejo ceste in pota.

Tedaj pesek zaškriplje, glas mil in vabeč se v otročiče izlije. Mahoma pesek pozabljen je, prevrnjene hiše, mostovi podrti:

"Mati!"

Že drobne ročice okrog vratu se ovijejo in solnce preseli z nebes se na mater.

II.

Dvakrat dve in tri in štiri; petkrat šest in sedem in osem: koliko je? Teža učenja pada, tlači. Materi sami je težko: v kuhinji dela in pere in šiva, s skrbmi se bori in na skrivaj se na otroka ozira: "Kaj bo, kako bo? Ali se iz knjig preseli učenje v glavo? Ali se v srcu razraste pomlad?"

Ali se teža bo vanj naselila in zaprla tema bo duši oko? Kam pota otroku pokažejo, kam noga nameri veliki korak? Da bilo bi solnce, da bilo življenje bi jasno in svetlo! Da črnih zvijač ne bilo bi vate, da teža nesreč ne sklone ti glave, da bil bi močan, in velik in majhen; majhen in skromen kakor Gospod. Ti ga varuj!"

In čelo zvedri se in roke hitijo. Hitijo, se nase ne ozirajo: telo se krči in glava sivi, duh v delu utone. Zgoraj bridkost in klic kruha, spodaj raskava zemlja in življenja ukaz.

III.

Vije se senca črna po stropu. Slika je veje, ki zmeraj v burji se maje in zvija. Tožeče zaganja se veter v okna, šipe šklepečejo, senca za senco se skriva v kote. Ura čas seka in niha in niha, glasek tenak, kot da ga zebe, polnoči bije.

Mati v postelji molek oklepa, sključena ždi, naslanja se s čelom na grčave členke:

“Ki si za nas krvavi pot potil . . . , ki si ga potil tudi za moje otroke . . .” — in v šepetu kliče Marijo, da sliši.

“Ki si za nas bičan bil . . . , ki si bil bičan za Anko, za Rezo, za Toneta, Minko, Andreja, usmili se jih, Marija! Trije v grobu ležijo; Minko, Andreja Amerika zbada. Usmili se jih!”

“Ki si za nas s trnjem kronan bil . . . , s trnjem bodečim: poznam ga, o Kriste! In ki si za nas težki križ nesel, težki, težki križ . . . , in si bil križan, Gospod, o križan, da vidim, da vem kako, kako je v križu! Zahvaljen bodi; s Teboj sem hodila, za Te,

zase, za vse moje! Še bi hodila, da mi jih daš, za Ančko, za Rezo, za Toneta, Minko, Andreja. Še bi hodila . . . Ne bom več hodila; že čaka me smrt . . .”

IV.

Rože cveto, prepevajo ptički, odmevajo v dalji pomladni glasovi . . .

Po svetu otročički rodijo se, rastejo; a matere skrbijo in križe neso.

Sredi teh križev pa se lučke leskečejo, zemlja jih kreše in kreše jih nebo:

Materi hvalo pojo.

PRIZOR

TO se je pripetilo neke temne noči, nekje na poti, ko je pršel mrzel dež in so vojaki do členkov racali po blatu in vodi. Veke so se nam lepile od zasplosti . . . Vozniki niso jezdili, da ne bi zaspali, ampak so stopali peš zraven svojih konj. Naenkrat je zadonelo povelje:

“Baterija, mirno! Pozdrav na desno!”

Zdavnaj že nismo slišali tega povelja, in še bolj čudno se nam je zdelo zato, ker smo ga slišali opolnoči. Vozniki so kar grede zajezdili konje, strežaji so se po tolikem času spet vzpeli na prednjake.

Pred nami ob poti so goreli ognji in med ropotanjem koles se nam je zdelo, da slišimo neko cviljenje. Približali smo se ognju in ob plapolajočem plamenčku smo zagledali voščeni otroški obraz . . . Med otrokovimi sklenjenimi ročicami je gorela svečka . . . Neka žena, gotovo nesrečna matibegunka, je sedela majhnemu mrličku ob glavi in tiho jokala.

Molče smo stopali mimo . . . Ko nas je zastrla tema, ni nihče spregovoril besede. Smrt majhnega, nedolžnega otroka in bolečina užaloščene matere sta globlje pretresla okamenela srca vojakov, ko vsi tisti kupi mrtvih vojščakov na bojišču.

(Iz knjige St. J. Jakovljevič: Srbska trilogija.)

ZAPOVEDI ZA MOŠKE

Dvoje imamo vsi: mater in smrt. Te dve obe moramo spoštovati in v dobi med materjo in smrtjo pošteno živeti.

Ne spominjaj se matere le na materinski dan, temveč spoštuj zmeraj svojo mater in vse matere, saj neso svet v bodočnost.

Stori svoji materi ta dan kako posebno veselje!

Piši svoji materi pismo, da bo začutila, kako se vsa ljubezen, ki ti jo je dala, izžareva spet vanjo.

Poglej krog sebe in se s tovariši posvetuj, kako bi pomagali kaki materi, ki živi v bedi.

Vselej, kadar koli se snideš s kakim dekletom, pomisli, da bo ona nekoč mati.

Ne glej zaničljivo na žene in dekleta, temveč pomisli, da je sleherna ženska v življenjski nevarnosti, kadar rodi otroka in da tvega svoje življenje za domovino. Sleherno materinstvo je skrito junaštvo.

Vselej, kadar govoriš z ženami in dekleti, se vprašaj, ali bi lahko tako govoril tudi vpricho svoje matere in svojih sester.

Nikar ne misli, da je to moško, če ob vsaki priliki govoriš take besede in namiganja, ki blatijo ljubezen in zakon. Iz ljubezni in zakona se nareja naš narod. Ali ga hočemo umazati z govnom in s kvantami?

ZVODNIK

Povest. — Napisal dr. Ivan Pregelj.

(Nadaljevanje.)

10. "ZORA VSTAJA, DAN SE DELA."

TONČKA je nevljudno prihrumela k Roži v sobo in razburjeno vprašala:

"Kaj pa počenjaš? Ali si pri pameti?"

Roža je osuplo pogledala tovarišico, ki ji je oko žarelo v sveti jezi. Ni našla besede in že je zopet Tončka govorila:

"Ali je res? To mi povej, ali je res?"

Deklica je zamahovala z roko kakor mati, ki se jezi nad nepokornim otrokom.

"Tak umiri se in oddahni," je rekla Roža v zadregi, da bi domači ne slišali Tončkinega vikanja. Res se je Tončka dala pomiriti.

"Ali je res ali ni?"

"Pa kaj?" je Roža nestrpnostno vprašala.

"Da boš igrala . . ." je Tončka našla zasopla odgovor. Roža se je nemirno zganila. Odgovorila je pa navidezno hladno, malomarno, porogljivo.

"Kaj so ti to šele sedaj na uho prinesli?"

"Pa oče? Ali kaj ve?" je Tončka vprašala očitno napadajoče. Rahla zadrega je zaigrala Roži v lice.

"Zakaj ne bi vedel?" je odgovorila vidno nemirna. "Ali je to kaj slabega? Kaj je sploh tebi mar?"

Tončka je nekaj trenutkov molčala.

"Gospodu Nacetu pa gotovo nisi povedala. Pa ti tudi ne bi bil dovolil. Tako si odpadla, glej. Da te ni sram!"

Temna bolest je pokrila Roži lice. Ni mogla takoj spregovoriti. Ko je pa našla besedo, je rekla trpko, premišljeno, sovražno:

"Sram naj bo tebe in tvoje vrste blaženih svetnic. Kar nič več ne bodi vsiljiva. Kar k kaplanu teci, pa mu povej, da jaz na koru ne bom več pela."

"Roža!" je jokavo vzkliknila Tončka. "Le tega gospodu Nacetu ne naredi!"

"Hinavka!" je brizgnila Roža besedo kakor pljunek. "Pojdi! Sramujem se te."

"Pojdi, pa takoj!" je še planila in se vrgla na Tončko ter jo nemilo potisnila iz sobe.

"Doli je oče," je kipelo iz nje. "Kar na glas vpij in me toži, saj drugega ne znaš. Fej, fej, fej!"

Zdaj je v resnici pljunila za Tončko, ki je odšla ka-

POGOVOR O ADAMIČU

(Iz spominov starega župnika.)

Te dni sem bral, da piše Lojze Adamič novo knjigo, in sicer o Jugoslaviji in posebej Sloveniji. Pa mi je prišlo na misel, kako smo se nekoč pogovarjali o tem pisatelju in njegovih spisih. Naj povem nekaj iz takega starega razgovora!

Tisti čas me je obiskal slovenski izobraženec, že precej star Amerikanec, vendar sva se že v starem kraju poznala. Vesel sem ga bil in o marsičem sva se pogovorila. Med pogovorom me nenadoma vpraša:

"Ali ste že brali najnovejšo Adamičevo knjigo?"

"The Native's Return? Da, prebral sem jo od prve do zadnje strani."

"No in kaj pravite?"

"Prav zanimivo delo. Na splošno sem jo bral z velikim užitkom, vsake vrstice posebej pa seveda ne bi pohvalil. Veseli me pa zelo, da je Lojze Jugoslavijo, in posebej Slovenijo, tako krepko predstavil ameriškemu svetu."

Moj gost se je začudil in skoraj nejevoljen dejal:

"Predstavljal! Pa kako predstavljal! Saj smo Slovenci v njegovi knjigi narod, ki se je komaj napol izluščil iz nekdanjega svojega poganstva. Na vseh koncih se ga še drži in je samo malo prevlečeno s krščanstvom. V svojem dnu smo po Adamičevi sodbi še do vratu v poganškem praznoverju, vražah, babjih marnjah in podobno. Jaz mislim, da nas je Adamič

kor iz uma. Od tiste ure Tončka ni več hodila k pevskim vajam.

Ura, ki jo je naznanjalo vabilo k predstavi "Rokovnjačev" je prišla. Veliko dvorišče pri Slamiču je bilo napolnilo radovedno gledalstvo. Posedli so pred zastrtim odrom iz desak, nerodno okinčani z zelenjem in prevešenim z velikim rdečim zagrinjalom. Lopa za odrom je bila nekaka oblačilnica. Zmračilo se je, ko se je igra začela. Gledalci so pridržali sapo v prsih in strmeli. Polagoma in stopnema šele so se osvobojali prvih močnih vtisov, ki jih niso bili vajeni. Neprisiljeno so se vživljali v spretnost, dramatično in privlačno zgodbo, ki je rasla na deske iz živih prizorov.

"Upetaj, šmolar!"

Skoraj le uganili so smisel besede, ki so jo čuli, pa so se ji že morali vdati, ponoviti jo pri sebi in se nasmejati. Tedaj pa jih je prijela robata šaljivost Blaža Mozola, nato pesem Bojčeva. Zdaj pa so zastrmeli. Lepa in sijajna, v čar divne igre in svoje mladosti objeta, sta stala na odru Nande in Polonica. Tisti trenotek, ko sta igralca pogledala po gledalcih, sta že vedela, da ugajata. Zavedajoča se ugodja, ki ga vzbujata, sta igrala jasno, neposredno, bjalno očem in duhu. Roža je drhtela in obenem s slastjo čutila, kako se sprošča, kako neprisiljeno se igra preлива vanjo, kako ona sama živi v igri in osvaja gledalce. Ko je igrala Štefanu-Nandetetu v obraz, je trenutno kar pozabljala, da samo igra. Zgubljala je zavest o razliki med igro in resnico. Prečudno dobro ji je bilo. Bil je Nande, ki je z njim igrala, bil je Štefan, ki ga je res ljubila. Ljubezem do Štefana se je zrcalila v igri z Nandetom . . .

Za trenotek se je zavedela in pogledala po ljudeh. Prav blizu, kakor pred obrazom, ji je šinilo iz teme naproti blede, v čudnem krču spačeno lice. Roža je spoznala Tončko. Ta trenotek v svoji sreči Roža niti huda ni mogla biti na nekdanjo prijateljico. Nekakšno pomilovanje jo je obšlo. "Glej me, ali sem prava? Ti bi se seveda sramovala igrati, ki igrati ne znaš . . ." Tako ji je šlo skozi misli . . .

Nastopila je sama in pela:

"Zora vstaja, dan se dela,
pridi, ljubček moj!"

Prečudno je segala lepa Medvedova pesem v srca. Solze so silile v oči. Za srečo nesrečne Polonice so ljudje jokali in se bali.

"Ti si meni vse na sveti,
ljubček, ljubček moj!"

zelo slabo predstavil in je prava sramota, da je morala taka knjiga o nas med svet. Jaz bi kar v časopise dejal, kaj mislim o Adamiču."

"Menda se vam je zagozdila v grlu njegova zgodba o smrti strica Janeza?"

"Tisto še prav posebej, da! Pa tudi drugače da pisatelj, če ga smemo tako imenovati, večkrat občutiti svoje prepričanje, da je slovenski narod, in ž njim vsi Jugoslovani, le površno prevlečen s krščanstvom, v resnici pa še ves v poganskih mrežah."

"Saj sem vam dejal, da vsake vrstice tudi jaz ne bi pohvalil. Sem sam občutil med branjem, da je pisatelj — le imenujva ga tako! — marsikak pojav med ljudstvom tolmačil po svojem preozkem razumevanju. To je tudi mene motilo. Nikakor pa ne mislim, da njegova knjiga Slovence sramoti. Treba je pač vse prav razumeti, pa se da lepo spraviti v sklad s tem, kar vi in jaz misliva o našem narodu."

"Zelo sem radoveden. Razložite mi svoje misli in povejte mi, kako se Adamičeva odkritja dajo spraviti v sklad z resnico."

"Rad. Vsaj poskusil bom. Toda zdaj morava poseči nekam drugam. Ko ste potovali v Ameriko, ali ste šli skozi Pariz?"

"Da."

"Ali ste videli cerkev Notre Dame, cerkev Naše Ljube Gospe?"

"Videl."

"Ali ste si jo tudi ogledali?"

"Površno in mimogrede."

Tako je rotila Roža gledalce za še več usmiljenja in sočutja. Zmagovala je, osvajala.

“Najsrečnejša med dekleti
sem s teboj, s teboj!”

Tako je dokoprnela do konca in pogledala Tončko. Ni je našla. Sredi pesmi je stisnila deklico za grlo čudna bolečina, zameglilo se ji je. Skozi gnečo je iskala ven izmed ljudi. Dušila jo je čudna duševna bolelost, obenem slabost, podobna težki omotici. Tako se je prerila z dvorišča, šla skozi vežo in zajela pred Slamičevimi hišnimi vrati zraka. Bridki šumi igre so jo zdramili iz duševne in telesne bridkosti. Bolečina radi Rože je ugasnila in deklice se je lotila znova sila po igri, po pesmi, po lepoti, ki jo je morala zavidati, četudi ni hotela, in jo je bolela, bolela. Skušala se je spet preriniti na dvorišče med gledalce. Fantje so zaslanjali vhod na prosto.

“Upetaj, šmolar!” jo je nekdo nemilo odrinil. Žalostno je nekaj časa čakala. Potem se je odločila in odšla. Vso pot do doma je jokala . . .

Šele proti jutru je pa hodila prav po isti poti Valičeva Roža. Bila ni sama. Vodil jo je Štefan, prav tako od igre in ljubezni opojen kot ona sama. Tesno ob pas je privijal svojo roko dekletu, na uho ji je šepetal najslajših besed. Poslušala je z brezmejnim ugodjem. Igrala je z besedo Polonice v igri, Štefan je iz igre odgovarjal. Potem jo je poljubljal na usta, na oči. In mu ni branila. Brez moči, vsa srečna in pijana slonela je fantu v naročje. Trudoma se je morala siliti, da ni vračala poljubov.

Za nizkimi brdi se je že zaznamoval prvi dan. Čuti je bilo že prve peteline. Potem je bilo zopet vse mirno. Le mlada kri se je oglašala, pela, hrepenela . . .

“Ti si meni vse na sveti,
ljubček moj!
Najsrečnejša med dekleti
sem s teboj!”

A zvodnik? Ali je bila pesem? Ali kdo je pel? Pesem ni pela. Pela je prilika k grehu — hudič zvodljivi, ki je blizu stal in se tiho posmehoval . . .

“Jaz sem jo natančno ogledal od zunaj in od znotraj. Naj vam povem svoje vtise, potem se bova vrnila nazaj k Adamiču. Boste kmalu spoznali, zakaj vas najprej popeljem v Pariz. Cerkev Notre Dame sem si najprej podrobno ogledal od zunaj. Gori na stolpih in ob robu strehe sem videl polno življenja, seveda vse v kipih ali sohah. Slavni kiparji so krasili cerkev desetletja in desetletja. Ustvarili so prekrasne umetnine, ki predstavljajo razne svetnike in druge krščanske predmete, vmes so pa tudi silno čudne fantastične živalske podobe, ki so vzete iz poganskih časov in jih imenujejo kimere, gargojli in tako dalje. To so same stare poganske iznajdbe, ki so jih nekdanj upodabljali zato, da so odganjali hudobne duhove, ki bi utegnili biti v bližini. Ali mislite, da so jih krščanski umetniki postavili na cerkev zato, da bi od nje pregnale hudobne duhove?”

“Tega pač ne mislim. Postavili so jih na cerkev samo radi okraskov.”

“Pravilno. V tistih rečeh je veliko poezije in umetnika izziva vsak poetični predmet. Takih reči vidimo še dandanes vsepovsod, kjer se ljudje bavijo z umetnostjo. Če bi bil jaz napravil zaključek, da je cerkev Notre Dame v Parizu samo s krščanskimi svetniki in drugimi predmeti nekoliko pobarvana poganska stavba, ali bi mi vi pritrdili.”

“Seveda ne bi. To bi bil popolnoma napačen zaključek.”

“No vidite. Ko sem si ogle-

dal zunanost prelepe cerkve, sem šel tudi v njeno notranost. Tam nisem videl nič več poganskih motivov. Vse je do zadnje pike krščansko, recimo katoliško. Dolgo sem se mudil pri skulpturah ob steni, ki predstavljajo Kristusovo življenje vse od rojstva do takrat, ko je dejal apostolom: "Jaz ostanem z vami do konca sveta." Ostal sem v cerkvi več ur in dolgo ogledovanje me je tako prišlo, kakor da čitam in študiram katoliški evangelij. Končno sem pokleknil in z veliko lahkoto opravil primerno molitev. Niti na misel mi ni prišlo tiste hipe, da so na tako krasni cerkvi od zunaj za okrasje postavljene najbolj fantastične in čudovite grdo spačene poganske figure. Ali se vam že kaj zdi, zakaj sem vas v duhu povedel v Pariz?"

"Zanimivi ste. Govorite naprej."

"Naj bo. Če so si Slovenci iz nekdanjega poganstva ohranili nekaj tistih okrasov, ki jih imenujemo vraže, pa so v resnici prav prijazne poetične reči, ali je s tem rečeno, da se jih krščanstvo ni v resnici prijelo? Jaz postavljam tiste navade, ki jih imajo naši ljudje ob smrti, kot jih na primer slika Adamič ob smrti strica Janeza, v isto vrsto kot razne povodne može, gozdne vile, divje može, drobne palčke in tako dalje, in tako dalje. To je pač narodova poezija in krščanstvo ni videlo potrebe, da vse to do dna izkorenini. Morebiti ta ali oni med Slovenci prav res 'drži' na te reči in misli, da bi bilo kaj 'zoper

vero', če bi jih opustil. Večinoma jih pa tudi preprosto ljudstvo razume prav in jih jemlje le za nekake okraske vsakdanjega, včasih dosti pustega življenja. Tudi na cerkvi Notre Dame v Parizu se utegne kak obiskovalec vse bolj zaverovati v poganske okraske nego v krščansko bistvo. Tega pa ni kriva cerkev in tudi ne tisti, ki so tako naredili."

"Hočete torej reči, da je Adamič gledal slovensko krščanstvo vse preveč od zunaj, v obisti in srce mu pa ni pogledal?"

"Tako nekako. Naredil je tako ko kak obiskovalec cerkve Notre Dame, ki je samo njeno zunanost pregledal, v notranost pa ni šel. Tam ne bi bil našel prav nič poganskega."

"Torej je vendar pogrešil. Tak pisatelj bi ne smel jemati za predmet svoje knjige ljudskih vraž in jih slikati v zvezi s stričevo smrtjo."

"To bi bil lahko naredil. Saj bi bralec sam lahko hitro videl, da so to samo neke poetične navade, ki ne segajo v resnično vero naših ljudi. Pogrešil je s tem, da je izrecno tolmačil te in take pojave kot dokaz za polpogansko slovensko dušo. Če bi bil to opustil, bi bilo po mojem mnenju poglavje o smrti strica Janeza nekaj prav lepega."

"Vidite! Torej se le strinjate z mojo trditvijo, da je Adamič svoj slovenski narod zelo napačno predstavil širokemu svetu?"

"Ne bi pritrnil. Amerikanci, ki berejo, niso tako kratkovidni. Vedo, da je takih

priveskov, recimo: poetičnih okraskov vse polno tudi pri drugih narodih. Naravne poezije ne bo spravila s sveta nobena še tako vzvišena nadsvetna poezija, ki so je polne resnice naše vere. Človek bo vedno ostal vsaj z eno nogo na svetu. In to ni v nikakem nasprotju s krščanstvom. Saj drugače sploh biti ne more."

"Razumem in ne razumem. Na eni strani nočete v vsem pritrčiti Adamiču, na drugi pa kar ne pustite, da bi se kaj reklo proti njegovi knjigi. Kako bi tedaj vi izrekli svojo končno sodbo o knjigi 'The Native's Return'?"

"Takole bi dejal: Adamič ni sramotil v njej svojega naroda, kot mu nekateri v svoji prenapetosti očitajo. Tudi ni res, da je predstavil Slovence pred svetom popolnoma napačno. Kar je pisal iz svojega opazovanja, je kar dosti prav pisal. Brez vse potrebe je pa tu pa tam stvari po svoje tolmačil in s tem škodoval svoji knjigi, hočem reči, njeni resnični vrednosti, ni pa škodoval tistim, ki berejo, še manj pa onim, o katerih je pisal. Če je koga napačno predstavil, je to pač on sam. Z malo večjo preudarnostjo bi bil tudi samega sebe lahko mnogo bolje predstavil nego se je. Marsikateri pisatelj si spočetka preveč upa, pa pozneje spozna svojo prenapetost. Toda radi tega bi ne smelo trpeti njegovo pisateljsko ime. To so moje misli glede knjige 'The Native's Return'."

“... KI STE POSEBNO DOBRE VOLJE.”

S tem kratkim uvodom je v aprilski številki oče urednik priobčil moj apel za pošiljanje mašnih intencij, ki bi bile namenjene duhovnikom v starem kraju — njim in drugim trpečim Slovincem v pomoč. Tolikokrat je že bilo povedano, da dolar v Ameriki ni veliko, v stari domovini pa jako dosti pomeni — sveta maša za vsak dolar po namenu darovalca pa tudi ni kar tako...

Danes je 15. aprila — že skoraj dva tedna je med vami aprilaska številka. Ne dvomim, da ste brali moj APEL, saj je bil natisnjen že na drugi strani in je imel zelo debele črke. Do danes sem na ta apel prejel dve skromni pošiljatvi — eno iz Waukegan za pet intencij, eno pa iz Detroita za tri... To je skupaj nič več in nič manj ko — osem... Bog plačaj!

Te dni se mi bo nudila prilika, da odpošljem pismo v stari kraj do ljubljanskega škofa Rožmana — KAJ NAJ MU POVEM...?

Med tem sem tudi objavil svoje poročilo, na prošnjo in pojasnilo ljubljanskega škofa, kako je s tistimi takozvanimi “prostimi darovi” — brez mašnih intencij — ki sem jih nekaj malega nabral, več pa smo izprosili pri ameriških škofih v pomoč trpeči domovini. Vsaj namignil sem, da bi se po tistem poročilu utegnilo spet začeti

Mati domovina prosi pomoči in podpore

kako zbiranje — ko zdaj ni izgovora, in tako dalje.

Z besedo se je odzval v “Ameriški Domovini Jože Grdina — hvala mu! — in pri tem je ostalo. Drugje nikjer nobenega odziva, še veliko manj pa kaj darov... Kaj naj pišem škofu Rožmanu? Kaj naj mu naročim v imenu ameriških Slovincem? Ali naj zapišem: Potolažite vse trpeče brate in sestre tam z razveseljivo novico, da so v Ameriki vsi do zadnjega —

pozabljeni...?

Skušal se bom premagati in ne bom tako pisal. Da pa ne bom primoran kdaj pozneje vendarle tako napisati, vam vsem ponovno pošiljam svoj apel za pošiljanje darov (vsaj za svete maše) in v ta namen spet podpisujem svoje ime in navržem svoj naslov:

P. Bernard Ambrožič OFM.
62 St. Marks Place
New York City.

Remember Mother on

MOTHER'S DAY

Chicago, Ill.

From St. Stephen's School in Chicago, DOLORES R. KAHOVEC pens us a very interesting letter. She writes: "My mother receives the Ave Maria every month, and that is how I made my acquaintance with the Junior's Journal. Now I read it every month . . . In our school we have a sort of club in which we adopt a soldier for the duration of the war. We buy a miraculous medal for the soldier and then send it to him. This medal means that we will offer all of our prayers, communions, and Masses for the boy. With the medal we receive two slips of paper with prayers on them. One of these slips we keep and the other we send to the soldier. These prayers we say every morning and evening for his safe return. I think this is a very nice thing to do and I think other boys and girls should do likewise." Well, Dolores, we think that you're club is doing a wonderful thing and we agree wholeheartedly with your idea that other boys and girls should follow your example. After all, our young men in the armed services are willing to sacrifice life itself on the battle-fronts of the world for our own protection. The least we can do for them is to remember them in our prayers. Prayers they need most of all, and prayers will help them more than anything else. We wish to congratulate you and your school, Dolores, for organizing such a splendid club. Keep up the good work! May we hear from you again.

Greenwood, Wis. "This is my first letter to the Junior's Journal and I would like to become a regular member." So writes JULIA GO-

JUNIOR'S JOURNAL

SAR, R. No. 3, Box 27, Greenwood, Wisconsin. You are most welcome to our ever-increasing gang, Julia. We might add that your letter is the first to reach us from Greenwood. "I am twelve years old," she continues, "and am in the seventh grade. I am a Slovene and attend a rural school in the country. I enjoy reading Junior's Journal very much. Enclosed you will find my entry to this month's contest. I surely tried hard to win." I have often wondered, Julia, just what it is like attending a rural school. Perhaps you could tell us more about it some time. Thanks for your entry to the contest. By the way, Juniors, entries for the May contest are pouring in. Be sure that your entry is in within a month's time. In the June issue of the Ave Maria we will announce the names of the winners. I am sure that the winners will be very pleased with the prizes that are awaiting them.

Burton, Ohio An ambitious youngster is RAYMOND ADAMIC, R. F. D. 1, Burton, Ohio. Not only is he ambitious, but we might say that he is very patriotic too. Although only twelve years old he is already working with might and main on his own victory garden. He writes: "I am sorry that I was not able to write sooner, but I am glad to have the chance of doing so now. I am twelve years old and

in the seventh grade. I have six brothers and two sisters. In the summer time I have a garden for myself, and I have already started to weed it for this year. Now it is going to be a victory garden." Go right ahead, Raymond, and weed that garden well. It will never be as important or as useful as this year. Besides keeping you busy during the summer months, that garden will provide for you during the coming winter—and things will be tough by that time, won't they? Well, Raymond, be sure that you won't plant the spinach upside down.

Beaverdale, Pa. "I suppose you thought that I forgot about you.

Well, I didn't. We just received the Ave Maria today and I could hardly wait to read it. I've received a few pen pals since my first letter and I hope that I will get more with this one. The pen pals that I did get are wonderful. Well, Father, it is almost time for school, so I will sign off." That, Juniors, is RUTH JEREB, Beaverdale, Pa. And she wants pen pals, more and more pen pals. Don't fail her. You know, summer vacation will be here again in a month or two, and I think that it would be interesting if you Juniors would write to one another and, of course, to Junior's Friend to leave us know just how you are spending your vacation. This will also help to keep your handwriting from getting rusty. So I expect to hear from you Juniors quite often this summer.

Johnstown, Pa. We have heard from Johnstown quite frequently in the past. This time we hear from a new Junior. She is MARY MEDVESEK, 547 Russell Avenue,

Johnstown, Pa. She writes: "This is my first letter to Junior's Friend. I enjoy it very much and read it all when the Ave Maria arrives. I am fourteen years old and in the ninth grade at school. I am writing to get some pen pals and to enter the May Contest. My favorite sport is roller-skating. My hobby is collecting recipes for cooking." Well, Juniors, another young Miss is looking for pen pals, and I am sure that you will oblige her. We are certainly glad to hear from you Mary, and we hope that this will not be your last letter to Junior's Friend. The Tomec girls of Johnstown have proven themselves to be very good Juniors and we know that you will do likewise.

Chicago, Ill. Another lad from St. Stephen's School in Chicago writes us some lines. He is JOSEPH STAJERK. "I enjoy reading Junior's Journal in the Ave Maria every month," he says. "I attend St. Stephens School where we have a very good Boy Scout troop. In our class we have a club. Meetings are held every Wednesday afternoon. Our weekly dues are three cents. Do you know what we do with the dues that are collected? Well, in June we intend to give a farewell party to the eighth graders. The dues will cover the expenses of that party." That is very nice and considerate of you and your school-buddies, Joseph. That will give the graduates something to remember you by. I notice that you kids at St. Stephen's organize a club just about for every purpose. That is a very good sign. You are getting things done. Well, Joe, we hope to hear from you again.

Little Falls, New York "This is my first letter to Junior's Friend, but it is not my last. I enjoy reading Junior's Corner very much, but I never see any letters from older children." So writes DOROTHY PETKOVSEK, R. F. D. No. 1, Little Falls, New York. She continues: "I enjoy writing letters very much, and I would like to

have many, many pen pals. I am eighteen years old and would like to hear from anyone between the ages of 15-21." Well, Dorothy, we do have quite a few "senior juniors" who have been writing in these columns, and we are sure that there are many more who read them. So, "senior juniors," we are calling on your help. Dorothy wants pen pals. Let us flood her and Little Falls, N. Y. with mail. Thanks for your letter, Dorothy, and may you drop us a line again.

Depue, Ill. "Here I am again, just as I promised in my last letter." It is MARY ANN STUPAR, Box 381, Depue, Illinois, speaking. "I would have written sooner," she says, "but lately I have had a lot of school work on my hands. My brother who is in the Naval Air Force was home two weeks ago. (I bet everybody was happy — J. F.) He sure looks nice in his uniform. He is getting a ten-day leave soon . . . The ladies in our neighborhood are having a Mass said for our boys in the armed services. (Which is the best thing that can be done for them, Mary—J. F.) . . . You were right when you told the Juniors not to look for Depue on the map. It isn't a very beautiful town, as you said it was. But it's nice and I like it very much. I was in Lemont last September. It sure is a beautiful place. I hope to visit there again some time . . . I want to say hello to my uncle and cousin, Joseph Spillar and Ann Spillar of Pueblo, Colorado." We are sure that you are too modest about your home-town, Mary. I still insist that it is a beautiful town . . . We were glad to hear from you again.

Little Falls, New York Little Falls is heard from again. "This is my first letter to Junior's Journal in the Ave Maria. I am almost twelve years old and am in the eighth grade. My name is SOPHIA PETKOVSEK, R. F. D. No. 1, Little Falls, New York." Then Dorothy who also wrote to us must be your sister, Sophia. Well, it's nice to hear from both of you.

"My mother and father and I can hardly wait every month for the Ave Maria to arrive. I would like to have some more pen pals. My favorite sports are ice-skating and roller-skating. I have four brothers and four sisters." Well, Sophia, you certainly come from a wonderful and large family. It must be fun fighting with some of those brothers and sisters every once in a while. I received your entry for the May Contest, and just by glancing at it I know that you must have put in a lot of time and work on it. I hope you win—but time alone will tell. Watch for the next issue of the Ave Maria.

Sheboygan, Wis. Little MARY HORIZEN, 1524 Main Avenue, Sheboygan, Wisconsin, writes us another letter. "Have you a little corner left open for my letter in Junior's Journal?" We certainly have, Mary. "Please excuse me for not having written sooner. During the last month I was kept very busy at school. During March the children of our school put on a play and program for the church benefit. (And, as I have heard, Mary, it was very successful and the people of Sheboygan contributed very generously. Congratulations!—J. F.) Right now I am preparing for my First Holy Communion. Won't you remember me in your prayers, Father, so that I will make a very good First Communion?" I surely will remember you in my prayers, Mary, with the hope that all your Communions will be as good as possible. And don't forget to remember Junior's Friend in your prayers too. He needs them as well as anybody else . . . We will be waiting for your next letter, Mary.

Cleveland, Ohio "I was very much surprised when I received the lovely medal you sent me for entering the March Contest." So writes IRENE A. WALTER, 713 East 155 Street, Cleveland, Ohio. "I really didn't think that I would get anything. When I want to get something, I don't get it, and when I don't expect something, I

get it. The medal came at noon when I came home for lunch. When my mother told me that I received a letter, I could hardly wait to open it. When I finally opened it, there before me was the most lovely medal I ever saw. Thank you very, very much for it . . . I am entering the May Contest too. I have quite a few words already. I hope I am as lucky in the May Contest as I was in the March Contest. I am not sending in my entry for the May Contest yet because I think that I will still find some more things in that picture . . . May I have a few pen pals, Father? I like to write to people because I talk too much. So, instead of talking I decided that it would be better if I wrote letters." Every time you write, Irene, you give me a hearty laugh, and your last few lines certainly tickled my ribs. I am sure that the Juniors will gladly write to you. Anyone who can write as well as you can deserves many pen pals . . . Well, we will be waiting for your entry for the May Contest.

Lemont, Ill. Well, Juniors, the month of May is here. All of you, I am sure, know that it is the month of our Blessed Mother whom we remember in a special way throughout the month. What will you do for our Blessed Mother this month? Something, surely. Be sure to attend all the services in church during this month. Use your rosary more often. Think of our Blessed Mother and pray to her whenever tempted. Will you follow these rules? Please do.

During the past month Junior's Friend also received notes from the following for which he is very grateful: Anna Smrekar, 525 Sandusky, Kansas City, Kansas; Theresa Rogel, 1041 4th Street, La Salle, Illinois; Theresa Marolt, Box 532, Gilbert, Minnesota; Carole Bernot, 16001 Holmes Avenue, Cleveland, Ohio; Betty Adams, Box 138, Cecil, Pennsylvania; Florence Cernilogar, 1252 East 61 Street, Cleveland, Ohio; Mary Tomec, R. D. 1, Box 351, Johnstown, Pennsylvania; Raymond Russ, 1113 Nicholson St.,

Joliet, Illinois; Josephine Zupan, 737A Elm Avenue, Canon City, Colorado; Theresa Tomec, R. D. 1, Box 351, Johnstown, Pennsylvania; Louise Oratch, R. 2, Box 102, Ashland, Wisconsin; Theresa Kokal, Box 322, Universal Pennsylvania. Junior's Friend will try to publish most of these letters in next month's issue.

THANKS FOR EVERYTHING!

Teach me, Lord, to live this prayer,
That I may thank Thee every day
For everything.

I do at times give thanks for what
seems good:

For health, success; for love and
gain;

For all that pleases Self.

And yet how thoughtless—blind—
To thank Thee not for what is
truly good:

For pain, unkindness, censure,
blame;

For every hurt that comes

From person, place or work.

By those keen instruments
wouldst Thou,

Divine Physician,
Remove the harmful growths
of Self,

To give new life; Thine Own
true Life,

And peace—abundantly.

But I am blind—see not Thy
loving Hand;

Then, in resisting, suffer more
And spoil Thy work.

Had I accepted all with gratitude
I might long since have been a
saint,

And happy.

A grateful heart cannot be other-
wise.

Forgive, then, Lord,

My blindness and my squandered
life,

And give me grace, this day, to see
Thy chastening Hand in all my
hurts

The grace to take each purifying
cross

And then—

Give thanks to Thee with all my
heart!

Juniors, meet one of our gang, little Theresa Marolt of Box 532, Gilbert, Minnesota. As she says herself, "I have eleven brothers and four sisters. I am the fifteenth in the family." Now, you will understand why her picture appears in the Ave Maria. You are a member of a family, Theresa, of which you should be proud. May God bless all of you!

MAY — MONTH OF MARY

May is the month of Mary, our Blessed Mother. During this month we should try to remember our Blessed Mother in a special way. How? By imitating her virtues. Nothing pleases her more. And since she is the Mother of Christ, she certainly wishes us to become as like as possible to her loving and fairest Child.

No one knows and loves a child as much as its own mother. And there are few, if any, that the mother loves more than her own child. The love between our Blessed Mother and the Christ-Child is the same — except that here it is much stronger.

Shouldn't that mean something to us? If Christ so loves His Mother then He could hardly refuse her anything. Then why shouldn't we seek favors through her? If we faithfully try to imitate her virtues — which is most pleasing to her — then she could hardly refuse us anything.

During the month of May let us go to her with confidence, and ask her to make our hearts like hers' — most pure and holy.

PRAYER, TODAY?

Brigadier General Nathan F. Twining, commander of the Thirteenth U. S. Air Force, was rescued with fourteen others after five days and six nights adrift in rubber rafts when their flying Fortress fell into the Coral Sea. General Twining says: "Once a storm rose to a terrific height, sending us streaking over the wave tops. We must have drifted 150 miles then. It was like being pulled into a nightmare by a giant devil fish. The only food during the entire time was one bar of chocolate for all, a small can of sardines and two albatross I killed with my .45." When asked how they were sustained through all this, the General recalled, "We were helpless. I just prayed out loud and was joined by the men."

* * *

Malta's long resistance against Nazi odds was attributed directly to the force of prayer by General Dobbie, former governor of the island. Describing this force, General Dobbie says: "During the two years of siege, I was very conscious of the good hand of God upon us. I am sure that the continued safety of Malta was ultimately due to His Divine protection. I am convinced that God does still answer prayer. I believe that recognition of this fact was the secret of the spirit, endurance and fortitude shown by so many persons in Malta."

- Lack of zeal is always covered up with excuses. Our Savior gave a strongly-colored example of this in the parable of the Supper, where those who were invited all had excuses.

- St. Matthew reports our Lord as having once given us the advice to enter into our room, and there, having shut the door, to pray to the Heavenly Father without anyone knowing of it.

- We should be as faithful in performing our duty as in eating our meals. Our Lord said that His own meat was to do the will of His Father.

- Jesus directed us even to bless those that curse us. In the parable of the Good Shepherd we are shown how to overlook all transgressions when sinners truly repent.

- Silence must have possessed a great and important value in Jesus' eyes. Even Pilate failed to disturb the silence which our Lord had imposed upon Himself for the time being.

Speak not of doleful things in time of mirth, nor at the table; speak not of melancholy things, as death, and wounds, and if others mention them, change, if you can, the discourse. Tell not your dreams, but to your intimate friend.

Utter not base and frivolous things amongst grave and learned men; nor very difficult questions or subjects among the ignorant; nor things hard to be believed.

Break not a jest where none takes pleasure in mirth; laugh not aloud, nor at all without occasion. Deride no man's misfortune, though there seem to be some cause.

Make no comparisons, and if any of the company be commended for any brave act of virtue, commend not another for the same.

BEAUTIFUL REPRODUCTION OF FAMOUS PAINTING OF BISHOP F. BARAGA

APOSTLE OF THE CHIPPEWAS

(Suitable for framing)

Made available for every home by the

Bishop Baraga Association

Order them for yourself and friends.

Price: 25c

Address:

**Bishop Baraga Association
St. Mary's Seminary
Lemont, Illinois**

BOG PLAČAJ, DOBROTNIKI

Darovi prejeti pred 10. aprilom.

ZA LIST — M. Zupančič \$1.50, Mrs. Jankovič 50c, Mrs. M. Ahlin \$2, Mrs. Stragisher \$2.50, J. Travnikar 50c, Mr. Mrs. Perušek \$3, Mrs. A. Pogačar \$1, M. Zaletel \$1, F. Muhič \$2, Mr. Mrs. Kness \$5, A. Škoda 50c, J. Jakšič \$2, J. Intihar \$5, A. Jaksetič \$5, M. Martič \$1, Mrs. Doles \$5, F. Pirman \$1.50, Mr. A. Grdina \$10.

ZA SEMENISČE, Tabernakelj, Kruh Sv. Antona, študente in drugo — M. Matkovič \$1, F. Petkovšek \$2, A. Hribar \$2.50, I. Gregorka \$2, Mrs. U. Bogolin \$2, M. F. Florijan 50c, Miss Polutnik \$5, F. Gorenc \$5, M. Študel \$3, N. N. \$10, J. Russ \$1, M. Mohar \$5, Mrs. F. Tekautz \$10, U. Kozarich \$2, J. Puhek \$2, B. Zankar \$1, T. Lozier \$1.50, F. Ošaben 50c, Mrs. A. Okoliš \$7.50, T. Sterling \$2, Mrs. P. Celik \$1, Mrs. L. Zaletel \$4, T. N. \$5, Miss A. Marinšek \$5, Mr. Mrs. J. Mulec \$5, Mrs. A. Golič 50c, A. Trepal \$5, F. Kremžak \$1, N. N. \$5, A. Straus \$1, Mr. Mrs. J. Asseg \$5, M. Malovrh 50c, M. Martič 50c, M. Pekol \$3, A. Polis \$2, F. Grill \$1, M. Perušek \$5, M. Vilar \$1, M. Martič \$1, A. Rudman \$1, A. Arko \$1.

ZA LUČKE — A. Perushek \$1, J. Spolar \$1, F. Petkovšek 50c, G. Rupert 50c, F. Zakrajšek 50c, M. Tomazič \$1, Mrs. Rom \$10, G. Gradisher 50c, A. Dolenc 50c, J. Rosam 50c, A. Brankovič \$1, M. Sefran \$1, F. Longar 50c, M. Veselich 50c, F. Robich 50c, A. Hribar \$1, A. Novak \$5, B. Strahan 50c, K. Sitar 50c, Mrs. F. Mramor \$2, A. Orač \$1, Druž. Kebe \$2, A. Zigelj \$1, M. Bizjak \$1, M. Grill \$2, F. Grill Jr. \$2, Mrs. Vidmar \$1, M. Furar 50c, K. Tostovaršnik \$1, J. Prhne 20c, Mrs. Shimkus 50c, M. Puncnar \$1, Mrs. Jerman \$2, J. Pucel \$1.60, M. Retel 50c, M. Centa \$5, U. Kozarich \$1, Mrs. Verbich \$2, J. Kočjan \$3, A. Jaksetič \$2, F. Česar 50c, B. Hoge \$1, F. Hochevar \$1, A. & M. Krall

\$2, A. Plut \$1, Mrs. Florence \$5, B. Birsa \$1, M. Mohar \$2, J. Erjavec \$1, F. Bittance \$1, A. Skravec \$1, L. Zupančič \$1, A. Arko \$1, V. Rojko \$1, Mrs. Zabukovec & Gorscha \$1, L. Simonelich \$5, J. Habjan \$3, A. Janchar \$1, M. Klobuchar \$1, M. Misič \$2, J. Brodnik \$1, M. Sile 50c, Mrs. Perušek \$1, J. Baraga 50c, J. Kragelj 50c, B. Anzele \$1, M. Bucar \$1, Mrs. L. Zaletel \$1, M. Zaletel \$1, M. Zupančič 50c, M. Hosta 50c, Mrs. Kožuh 50c, Mrs. F. Mishmash \$1.50, F. Oražem 50c, M. Gombač 50c, M. Prostor 50c, A. Rožman 50c, M. Gorup 50c, M. Berus \$1, I. Koželj 50c, M. Sodec \$1, J. Sintich \$1, J. Grdina \$2.50, M. Lovko 50c, J. Turk \$1, M. Vilar \$1, T. Troha 50c, J. Menard \$1, A. Jaksetič \$1, J. Dolgan \$1, F. Dolgan \$1, J. Barbes 50c, Mrs. Kočin 50c, A. Rudman \$1, G. Avsec \$1.50, M. Sustarsič 50c, M. Hočevar 50c, M. Darovec 50c, Mrs. Gajner 50c, A. Dežman \$1, M. Knez 50c, Mrs. A. Zobec 25c, M. Mihelič 50c, M. Jevnikar 50c, F. Jeran 50c, M. Čekada \$1, Mrs. Lužar \$1, Mrs. Brodnik \$1, F. Tonja 50c, F. Gajnar \$1.50, A. Mažek 50c, T. Grum 50c, F. Zupce 50c, M. Spetich 30c, M. Deklava 50c, Mrs. J. Hlebec \$1.

ZA APOSTOLAT — M. Štokel \$10, M. Sefran \$1, A. Novak \$10, Mrs. F. Strlekar \$10, M. Sadar \$10, K. Korbar \$10, M. Prasninar \$10, J. Kočjan \$5, A. Jaksetič \$3, A. Jarc \$10, M. Borše \$10, F. Misič \$10, F. Brancel \$10, M. Jesen \$10.

ZA SV. MASE — F. Potokar \$1, M. Žerovnik \$2, J. Zupančič \$1, Mrs. A. Križanič \$6, Mrs. Starich \$5, Mrs. Čikutish \$1, M. Kovačič \$3, F. Jarc \$1, Mrs. Zupan \$3, A. Malnerich \$2, A. Andrejasich \$1, A. Nemgar \$1, B. Špenko 2, M. Tomazič \$1, J. Mravintz \$2, G. Laurich \$7, G. Gradisher \$1, Mrs. Zalar \$2, J. Selan \$2, J. Rosam \$6, T. Mohar \$3, J. Papeš \$6, M. Hejnr \$4, M. Judnich \$2, M. Sefran \$2, F. Jaklich \$2, M. Veselich \$2, Mrs. Brodnik \$1, F. Musich \$5, U.

Taucher \$2, J. Mihulek \$1, A. Novak \$25, A. Chunta \$5, Mrs. F. Strlekar \$1, M. Sadar \$2, A. Nemgar \$1, M. Komp \$1, J. Spolar \$2, H. Zore \$1, A. Fink \$1, M. Oberstar \$2, T. Urbiha \$1, A. Možina \$1, J. Trusnik \$1, J. Hochevar \$2, J. Jelenc \$1, M. Skrinar \$2, J. Hochevar \$1, F. Stergar \$2, J. Plemel \$1, A. Orač \$1, A. Prijatelj \$1, A. Brezovich \$2, M. J. Florijan \$2, J. Hochevar \$1, M. Grum \$1, M. Modic \$5, M. Študel \$2, Mrs. A. Sklege \$1, Mrs. Mihelich \$5, M. Vider \$2, A. Barbarich \$4, J. Benkovich \$2, J. Stupca \$2, F. Ulcher \$2, Mrs. Vidmar \$3, J. Perko \$2, F. Topolka \$4, M. Furar \$2, M. Sodec \$1, M. Zakošek \$10, J. Kozorog \$1, M. Oberstar \$1, B. Naglich \$1, K. Tostovaršnik \$4, M. Kerzich \$1, M. Puncnar \$5, F. Starman \$2, Mrs. F. Tekautz \$5, U. Črnkovich \$2, Mrs. Jerman \$3, R. Markel \$3, M. Nainiger \$5, P. Kokal \$2, A. Perushek \$1, E. Premetz \$1, E. M. Planinšek \$5, F. Kave \$1, J. Vcel \$5, J. Pucel \$1, J. Hochevar \$5, M. Retel \$2, M. Centa \$5, U. Kozarich \$3, Mrs. Verbich \$1, Mrs. Kofal \$8, A. Koželj \$1, J. Russ \$2, J. Pazderc \$1, F. Česar \$2, R. Ujčič \$3, F. Salichar \$10, A. Plut \$2, M. Grubisa \$1, Mrs. Florence \$5, J. Zaman \$2, J. Erjavec \$1, F. Bittance \$1, M. B. \$2, L. Zupančič \$1, B. Karlinger \$5, A. Arko \$1, U. Stupnik \$3, J. Puhek \$3, V. Rojko \$1, Mrs. Zabukovec & Gorscha \$6, M. Kremesec \$2, L. Simonelich \$4, M. Klobuchar \$1.50, M. Zupančič \$1, Mrs. J. Oražem \$4, F. Novak \$1, Mrs. Brunsky \$1, F. Beg \$5, E. Beg \$5, F. Šmrdel \$2, T. Sterling \$3, Mrs. J. Juvančič \$2, J. Tomač \$2, T. Lozier \$1, J. Leskovec \$2, Mrs. J. Lavrič \$1, Mrs. Čič \$2, Mrs. Mirtič \$4, M. Misič \$10, Mrs. J. Champa \$4, M. Mestek \$1, J. Baraga \$1, J. Kragelj \$3, B. Anzele \$1, M. Bučar \$1, C. Hribar \$5, M. Zaletel \$3, Mr. Mrs. Omahne \$1, M. Gerbeck \$1, Mrs. Kompare \$1, Mrs. A. Zalar \$2, M. Žerovnik \$1, M. Pogačnik \$1, F. Zalar \$10, M. Dolšek \$1, M. Zupančič \$1, Mrs. Lavric \$20, F. Korenčan \$5, M. Zelko \$1, N. N. \$5, T. Narobe \$2, A. Intihar \$1, M. Hosta \$2, R. Jurca \$5, J. Struna \$1, Mrs. Kožuh \$2, R. Jakša \$50, M. Berus \$1, I. Koželj \$1, C. Kolar \$5, Mrs.

F. Korenčich \$1, F. Kinkoph \$2, Mrs. J. Urh \$1, J. Miklavčič \$1, M. Globokar \$1, M. Augustine \$2, M. Lovko \$1, F. Kremžar \$1, J. Turk \$2, T. Troha \$3, F. Jenko \$1, M. Laurich \$3, A. J. Moži \$15, Mr. Mrs. J. Asseg \$5, A. Jaksetič \$5, J. Dolgan \$4, J. Barbes \$2, Mrs. F. Mivšek \$2, A. Rudman \$3, M. Pekol \$5, G. Avsec \$1, R. Klemenčič \$1, M. Ljubich \$1, M. Knez \$2, Mrs. A. Zobec \$2, F. Pirman \$1, F. Jeran \$3, Mrs. J. Ponikvar \$1, Mrs. J. Kranjc \$2, Mrs. Sluga \$18, Mr. Mrs. L. Wamberger \$15, J. Lavrič 10, G. Lavrič \$5, Mrs. K. Repasky \$5, M. Lavrič \$2.

OPOZORILO IN PRIPOROČILO

Br. Antonin bo meseca maja in junija romal po Penna. in New Yorku ter New Jersey Priporočamo ga prijaznosti naročnikov.

Zastopniki našega lista na severu in zapadu:

MISSOURI —

Mr. John Mihelcci,
5412 Finkman
St. Louis, Mo.

NEBRASKA —

Mrs. M. Petrasich,
5408 So. 22nd St.
Omaha, Neb.

MONTANA —

Mr. I. Trunkel,
2217 — 8th Ave. No.
Great Falls, Mon.
Rev. Michael Pirnat,
1901 Leatherwood St.
Butte, Mont.
Mrs. Mary Pangre,
1107 E. 4th St.
Anaconda, Mont.
Mrs. Johanna Maronic,
Box K, East Helena, Mont.
Katherine Lasich,
Dillon, Mont.
Mrs. Mary Kotze,
Box 1304,
Walkerville, Mont.
Mrs. Mary Kolarich,
Box 1014, Red Lodge, Mont.

COLORADO —

Rev. G. Trunk,
424 W. 2nd St.
Leadville, Colo.
Mrs. Martin Tezak,
Box 233, Crested Butte, Colo.
Mrs. Anna Susman,
845 So. 5th St.
Canon City, Colo.
Mrs. Sellak,
Box 30, Segundo, Colo.
Mrs. Barbara Sedmak,
Box 165,
Crested Butte, Colo.
Mr. George Pavlakovich,
4573 Pearl St.
Denver, Colo.
Mrs. Frances Pajk,
625 W. 7th St.
Walsenburg, Colo.

Mrs. Josephine Meglen,
514 Moffat St.
Pueblo, Colo.
Mr. Michael Kapsch,
508 No. Spruce St.
Colorado Springs, Colo.
Mr. John Glivar,
R. 1, Box 83,
Salida, Colo.

UTAH —

Mary Krebs,
Box 501, Helper, Utah

WYOMING —

Mrs. Ursula Ivsek,
739 Conn. Ave.
Rock Springs, Wyo.
Rev. Albin Gnidovec,
633 Bridger Ave.
Rock Springs, Wyo.

OREGON —

Mrs. Mary Polajnar,
1112 John Adams St.
Oregon City, Oregon

WASHINGTON —

Mrs. Mary Moskon,
Box 219, Cle Elum, Wash.
Mrs. Ivana Chacata,
R. 2, Box 121
Enumclaw, Wash.

CALIFORNIA —

Mrs. Mary Skubic,
R. 2, Box 969
Fontana, Calif.
Jakob Lovshin,
476 Kansas St.
San Francisco, Calif.
Mrs. Catherine Cesar,
1115 Rhode Island St.
San Francisco, Calif.

Darovi za Baragovo Zvezo

Mrs. Stragishar \$1; Mrs. I. Brozič \$5; Mary Novak \$1; G. Zeman \$1; Zupancic Louise \$1; Biltenc Frank \$1; Hochevar Fr. \$1; Druž. Kebe \$2; Mary Martich \$2.50; Josie Starc 50c; Mrs. C. Shimkush \$1; Mary Potočnik \$2; Mary Hoge \$1; A. Valenčič \$1; Panjan Marg. \$1; Zeman John \$2; Russ Joseph \$1; Hribar Anna \$5; Mary Gorup \$1; Frances Jeran \$1; Oberstar Mary 50c; Neimenovana \$2.

Darovi za B. spomenik v Lemontu:

Frances Grill \$1; Josie Dolgan \$2; Ma-

ry Martich \$2.50; Lovshin F. \$1; Mrs. Edelatz \$5; M. Najninger \$1; Gorentz Frances \$1.

Vsi gori imenovani darovavci se priporočajo Baragu za priprošnjo pri Bogu in se mu zahvaljujejo za že prejete milosti.

Umri so naročniki:

Antonija Požun, Johnstown, Pa.
Jos. Plemel, Grand Rapids, Mich.
G. Fabec, Detroit, Mich.
Naj jim povrne Bog vse, kar so dobrega storili, z večnimi darovi.